

TÜZÜK

BİRİNCİ BÖLÜM / GENEL ESASLAR

- 1.Kuruluş
- 2.İlkelerimiz
- 3.Gerekçemiz ve Hedefimiz
- 4.Çağrımız

İKİNCİ BÖLÜM / PARTİ ÜYELİĞİ

- 5.Üye Olmanın Şartları
- 6.Üyeliğe Kabul ve Kayıt
7. Genel Merkezin Üye Kayıt Yetkisi
8. Yeniden Üyeliğe Kabul
9. Üye Kayıt İşlemleri / Üye Kayıtlarının İptali ve Yenilenmesi
10. Partili Üyelerin Hak ve Görevleri
11. Parti Üyeliğinin Sona Ermesi ve Kayıt Silme

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM / TEŞKİLÂT YAPISI

12. Teşkilât Kademeleri
13. Teşkilât Merkezleri
14. Yan Kuruluşlar
15. Fahri Temsilciler / Fahri Temsilcilikler
- 16.Türkiye Dışındaki Temsilcilikler / Fahri Temsilcilikler
17. Ortak Hüküm

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM / BELDE - İLÇE - İL TEŞKİLÂTLARI

18. Belde Teşkilâtı
19. İlçe Başkanı
20. İlçe Yönetim Kurulu
21. İlçe Yönetim Kurulunun Görevleri
22. İlçe Kongresi
23. İlçe Kongresinde İl Kongresine Seçilecek Delege Sayısı
24. İl Başkanı
25. İl Başkan Yardımcısı, İl Sekreteri ve İl Muhasibinin Görevleri
26. İl Yönetim Kurulu
27. İl Yönetim Kurulunun Görevleri
28. İl Disiplin Kurulu
29. İl Kongresi
30. İl Kongresinde Büyük Kurultay İçin Seçilecek Delege Sayısı

BEŞİNCİ BÖLÜM / İL VE İLÇELER İÇİN ORTAK HÜKÜMLER

31. Yapılamayacak İşler
32. Yönetim Kurulu Toplantıları
33. Kurucu Yönetim Kurulları
34. Üyeliklerin Boşalması
35. İşten El Çektirme ve Geçici Yönetim Kurulunun Oluşumu
36. Birden Fazla Görev Yasağı
37. Kongre Dönemi ve Delegeler
38. Kongre Gündemi
39. Davet, Yoklama ve Kongrenin Açılması
40. Kongre Başkanlık Divanının Oluşumu ve Görevleri

41. Kongrelerin Görev ve Yetkileri
42. Kongrelerde Seçimlerin Yapılması ve Tutanaklar
43. Şikâyet ve İtirazlar
44. Kongresini Yapmayan Kademeler

ALTINCI BÖLÜM / GENEL MERKEZ TEŞKİLATI

45. Genel Başkan
46. Genel Başkanın Görev, Yetki ve Sorumlulukları
47. Genel Başkan Yardımcıları, Genel Sekreter ve Genel Muhasip
48. Başkanlık Divanının Oluşumu ve Çalışma Esasları
49. Başkanlık Divanının Görev ve Yetkileri
50. Parti Meclisi'nin Oluşumu ve Çalışma Esasları
51. Parti Meclisi'nin Görev ve Yetkileri
52. Yüksek Danışma Kurulu
53. Parti Müfettişliği

YEDİNCİ BÖLÜM / BÜYÜK KURULTAY

54. Büyük Kurultay
55. Büyük Kurultayın Görev ve Yetkileri
56. Büyük Kurultay Toplantıları ve Gündem
57. Büyük Kurultay'ın Açılışı
58. Kongre Divanı ve Görevleri
59. Açılış Konuşması ve Raporların Okunması
60. Komisyonların Oluşumu
61. Kongre Görüşmeleri
62. Seçim Hazırlıkları ve Adaylık
63. Oyların Kullanılması
64. Kongre Tutanakları
65. Mal Bildirimi

SEKİZİNCİ BÖLÜM / DİSİPLİN HÜKÜMLERİ

66. Disiplin Kurulları
67. Merkez Disiplin Kurulu
68. Müşterek Disiplin Kurulu
69. İl Disiplin Kurulu
70. Disiplin Cezaları
71. Disiplin Cezası Gerektiren Haller
72. Disiplin Takibatı Yapma Yetkisi
73. Disiplin Kuruluna Tedbirli Olarak Sevk
74. İtiraz Usülü

DOKUZUNCU BÖLÜM / TBMM PARTİ GRUBU

75. TBMM Parti Grubu
76. Grup Başkanı, Grup Başkan Vekilleri ve Grup Yönetim Kurulu
77. TBMM Grup Disiplin Kurulu
78. Grup Üyelerinin Uyması Gereken Esaslar
79. Grupta Gizli Oylama
80. Grup - Hükümet İlişkileri

ONUNCU BÖLÜM / ADAY TESPİTİ ve SEÇİMLERE KATILMA

81. Seçimlere Katılma
82. Aday Tespiti
83. Merkez Adaylığı
84. Merkez Yoklaması

85. Teşkilât Yoklaması
86. Ön Seçim
87. Adaylığa Müracaat ve İzin
88. Adaylığı Kabul Edilmeyecek Olanlar
89. Mahallî Seçimler
90. Seçim İşleri Yönetmeliği

ONBİRİNCİ BÖLÜM / HÜKÜMET KURMA ve KOALİSYONLARA KATILMA

91. Hükümet Kurma ve Koalisyonlara Katılma

ONİKİNCİ BÖLÜM / KAYITLAR, DEFTERLER VE MALÎ HÜKÜMLER

92. Kayıt ve Defterler
93. Malî Hükümler
94. Milletvekilliği Aidatı
95. Satış Bedelleri
96. Bağışlar
97. Gayrimenkul Alımı
98. Ticarî Faaliyet, Kredi ve Borç Alma Yasağı / Kredi ve Borç Verme Yasağı
99. Gelir Makbuzları
100. Giderlerin Yapılmasında Usul
101. Malî Sorumluluk
102. Bütçe ve Kesin Hesap

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM / DİĞER HÜKÜMLER

103. Yönetmelikler ve Genelgeler
104. Görevlilerin İlgili Makamlara Bildirimi
105. Partinin Feshi
106. Tüzükte Yer Almayan Hususlar / Tüzük Değişimi
107. Yürürlük ve Yürütme

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM / GEÇİCİ HÜKÜMLER

- Geçici Madde 1
- Geçici Madde 2
- Geçici Madde 3
- Geçici Madde 4

**EK: TÜRKİYE DIŞINDA TEMSİLCİLİK ve/veya FAHRİ TEMSİLCİLİK AÇILABİLECEK YERLER*

*BİRİNCİ BÖLÜM / GENEL ESASLAR

1.MADDE - KURULUŞ

MİLLİYETÇİ TÜRKİYE PARTİSİ; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Siyasi Partiler Kanunu, Seçim Kanunu, bağlayıcı diğer kanun ve mevzuat çerçevesinde, tüzüğü ve programına göre faaliyette bulunmak üzere kurulmuş siyasi bir partidir.

MİLLİYETÇİ TÜRKİYE PARTİSİ'nin kısa adı MTP'dir.

MİLLİYETÇİ TÜRKİYE PARTİSİ'nin Genel Merkezi Ankara'dır.

MİLLİYETÇİ TÜRKİYE PARTİSİ'nin amblemi (aşağıda görülen) kırmızı zemin üzerinde beyaz renkte dünyayı temsil eden bir daire içinde bulunan birleşik ayyıldız ve altında bulunan MİLLİYETÇİ TÜRKİYE PARTİSİ veya MTP yazısıdır.

2.MADDE - İLKELERİMİZ

- 2.1. Bağımsızlık
- 2.2. Ahlakçılık
- 2.3. Adalet ve Demokrasi
- 2.4. Güvenlik
- 2.5. Milliyetçilik
- 2.6. Devletçilik
- 2.7. Doğal Yaşam
- 2.8. Sosyal Yaşam
- 2.9. Üretim ve Paylaşım
- 2.10. Bilim ve Gelişim

3.MADDE – GEREKÇEMİZ ve HEDEFİMİZ

Bağımsızlık, adalet ve demokrasi...

4.MADDE – ÇAĞRIMIZ

"Artık yeter" diyorsanız: "Devlet için millet değil, millet için devlet" diyoruz.

"İnsanı yaşat ki, Devlet yaşasın" diyoruz. 'Mevzuu bahis vatansa' , "Biz varız" diyoruz.

"Siyasetle uğraşmayan onurlu ve aydın insanların sonu, onursuzlar ya da cahiller tarafından yönetilmektir" diyoruz.

ÇÖZÜM YOLU SİYASET; UMUDUN ADI "MİLLİYETÇİ TÜRKİYE PARTİSİ" DİYORUZ.

KOMŞUSU AÇKEN TOK YATAN İNANÇ TÛCCARLARINA ve BUNU SEYREDENLERE "HESAP ZAMANI" DİYORUZ. "KİRLİ SİYASET BİTECEK; KORKAK DİKTATÖRLER, KUKLA DEREBEYLER GİDECEK" DİYORUZ.

Halka hizmet Hakk'a hizmet düsturu ile akıl, bilim ve inançla" çıktığımız bu kutlu yolda "Milletimiz için Milletimizle" birlikte, aziz milletimizin hayır-duası, desteği ve bizzat katılımı ile partimizin tavrını ilan ediyoruz. Biliyor ve inanıyoruz ki: Milletimiz içine düştüğü / düşürüldüğü bu çıkmazdan yine kendi "azim ve kararlılığı" ile kurtulacaktır. Bu süreçte; bizim gibi düşünen insanımızla "yan yana, el ele, omuz omuza" olmak gücümüze güç katacaktır.

Sizi; sıkıntılarından kurtulmuş, mutlu, huzurlu, güçlü ve büyük bir ülkeyi birlikte yönetmeye davet ediyoruz. Milletimiz hakkında hayırlı olanın olması dileği ve saygılarımızla...

"Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;

Hakkıdır; hakka tapan, milletimin istiklâl."

**Partimizin kuruluş çalışmaları başlangıcında hazırlayıp "Millî Cephe Hareketi" imzası ile 26 Ağustos 2011 günü milletimize açtığımız kuruluş bildirimiz / davetiyemizdir.*

*İKİNCİ BÖLÜM / PARTİ ÜYELİĞİ

5.MADDE - ÜYE OLMA ŞARTLARI

Milliyetçi Türkiye Partisi'ne üye olmak isteyenlerin Siyasi Partiler Kanunundaki üyelik şartlarını haiz olmaları gerekir. Kanunda belirtilen şartları taşıyan ve parti üyesi olmak isteyen bu kişiler:

- a) Türk vatandaşı olmak,
- b) On sekiz yaşını doldurmuş olmak,
- c) Başka bir partinin üyesi olmamak,
- d) Siyasi Partiler Kanununun 11. Maddesindeki yasakları olmamak,
- e) Partinin ilke, hedef, program ve tüzüğünü benimsediğini ve bu çerçevede siyasi faaliyette bulunacağını yazılı bir beyanla bildirmek,
- f) Partiye ilk girişte en az 365 TL, sonrasında en az 365 TL yıllık aidat ödemeyi taahhüt etmek şartıyla partiye üye olabilirler.
- g) Parti üyesi olmadan yönetimde görev alanlar ile seçimlerde milletvekili, belediye başkanı, belediye meclisi üyesi, il genel meclisi üyeliğine aday olanlar parti üyesi sıfatı kazanırlar.
- h) Siyasi Partiler Kanunu ve diğer kanunlarda siyasi partilere üye olamayacağı ve üye kaydedilemeyeceği belirtilenler Milliyetçi Türkiye Partisi'ne üye olamazlar ve/veya üye kaydedilemezler.

6.MADDE - ÜYELİĞE KABUL VE KAYIT

Milliyetçi Türkiye Partisi'ne üye olmak isteyen kişi, en az iki parti üyesinin olumlu görüşünün de yer aldığı imzalı üye giriş beyannamesini, kanuni ikametgâhının bulunduğu ilçe yönetim kuruluna alındı belgesi karşılığında teslim eder.

Elektronik posta aracılığıyla üyelik müracaatı yapılabilir fakat ilgili ilçe teşkilatına resmen müracaat ve üstte yazan şartların gerçekleşmesi gerekir.

İlçe yönetim kurulu, isteklinin partiye alınmasında tüzük hükümlerine göre mâni bir hâl bulunup bulunmadığını inceleyerek 15 gün içinde kararını verir.

Başvurunun kabulüne karar verilmesi hâlinde, karar tarih ve sırasına göre üye kayıt defterine kaydedilerek, durum üye numarası ile birlikte ilgiliye 10 gün içinde yazılı olarak veya elektronik posta ile bildirilir.

Başvurunun uygun görülmemesi durumunda ise, üyeliğe kabul edilmeme kararı 10 gün içinde ilgili kişiye yazılı olarak bildirilir. İlçe yönetim kurulu üyeliğe kabul edilmeme bildiriminde gerekçe belirtmek mecburiyetinde değildir.

Üyelik müracaatı kabul edilmeyen kişi isterse kararın kendisine tebliğinden itibaren 5 gün içerisinde il yönetim kuruluna itirazda bulunabilir.

15 gün içinde karara bağlanmamış adayın üyelik talebi reddedilmiş sayılır. Üye olma başvuruları hakkında 15 gün içinde karar alınmaması nedeniyle üyelik talebi reddedilmiş sayılanlar, 5 gün içerisinde il yönetim kuruluna itirazda bulunabilirler.

İl yönetim kurulu itirazları inceleyerek 15 gün içinde karara bağlar. Bu karar kesindir. Üyelik kaydı sadece ikamet edilen ilçe teşkilâtına yaptırılabilir. Üyenin kanuni ikametgâhı değişmedikçe bir başka ilçeye üyelik kaydının naklini isteyemez.

7.MADDE - GENEL MERKEZİN ÜYE KAYIT YETKİSİ

Milliyetçi Türkiye Partisi'ne girmek isteyen eski veya mevcut TBMM üyeleri, il ve büyükşehir belediye başkanlarının parti üyeliğine kabullerinde Başkanlık Divanı yetkilidir. Ayrıca Başkanlık Divanı, partiye üye kaydedilmesinde yarar gördüğü kişileri de üye kaydedebilir. Bu şekilde üyeliğe kabul edilenlerin üye giriş beyannameleri en geç bir ay içinde ikametgâhlarının bulunduğu ilçe teşkilâtlarına gönderilir.

8.MADDE - YENİDEN ÜYELİĞE KABUL

Milliyetçi Türkiye Partisi üyeliğinden herhangi bir sebeple ayrılmış olanların yeniden parti üyeliğine kabulü ilçe yönetim kurulunun teklifi ve il yönetim kurulunun kararı ile gerçekleşir. İl yönetim kurulu kararı kesindir.

Herhangi bir sebeple parti üyeliğinden ayrılmış olan Parti Meclisi, Başkanlık Divanı ve Merkez Disiplin Kurulu üyeleri ile il ve büyükşehir belediye başkanları ve eski veya mevcut TBMM üyelerinin tekrar partiyeye kabullerine Parti Meclisi yetkilidir.

9.MADDE - ÜYE KAYIT İŞLEMLERİ / ÜYE KAYITLARININ İPTÂLİ VE YENİLENMESİ

Parti üyeliğine kabul edilenlerin adı ve soyadı, vatandaşlık numarası, doğum yeri ve tarihi, öğrenim durumu, mesleği veya sanatı, ikametgâhı ve iletişim bilgileri, köy ve mahalle esasına göre düzenlenmiş üye kayıt defterine kaydedilir. Üye giriş beyannamelerinin düzenlenmesi ve saklanması, üye kayıt defterinin tutulması, üye bildirim formlarının Genel Merkez ve Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi gibi kayıt ve kabul ile üyeliğin sona ermesine ilişkin usul ve esaslar ayrıca hazırlanacak bir yönetmenlikle düzenlenir. İhtilaf durumunda genel merkez üye kayıtları esastır. Parti Meclisi; gerek gördüğü hallerde ve yerlerde üye kayıtlarının iptâline ve/veya yeniden yazımına karar verebilir.

10.MADDE - ÜYELERİN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

10.1. Parti Üyelerinin Hakları:

- a) Parti faaliyetlerine ve toplantılarına katılmak,
- b) Parti organlarına aday olmak ve seçilmek,
- c) Genel ve yerel seçimlerde aday adayı, aday olmak,
- d) Partinin çalışmaları hakkında bilgi istemek,
- e) Parti İçi seçimlere ve üyesi olduğu kurultaylara katılarak görüşlerini bildirmek ve oy kullanmak,

10.2. Parti Üyelerinin Yükümlülükleri:

- a) Milletimizin millî, manevi bütün ortak değerlerine sahip, bağlı, saygılı olmak; korunması ve gelişmesi için çalışmak,
- b) Partinin ilke ve hedeflerini benimsemiş olmak ve tanıtımını yapmak,
- c) Parti faaliyetlerine ve çalışmalarına katılmak, verilen görev varsa yerine getirmek,
- d) Toplumun milli, manevi, tarihi değerlerini korumak, geliştirmek ve güçlendirmek için gayret göstermek,
- e) Karşılıklı sevgi ve saygı içinde, parti ekip çalışmasına uygun şekilde, uyumlu, hoşgörülü ve genel ahlâk kurallarına uygun olarak çalışmak,
- f) Milletimizin huzur ve güven içinde yaşayacağı, birbirini sevip sayan, yüksek ahlâki değerlerle bezenmiş bir toplum düzeninin oluşması için var gücüyle çaba göstermek,
- g) Üyesi olduğu ilçe başkanlığına bu tüzükte belirtilen miktarda yıllık üye aidatı ödemek, (Parti içi bir seçim söz konusu olduğunda seçime 3 ay kala aidatlarını ödememiş üyeler Parti Meclisinin, Başkanlık divanının veya ilgili kademenin aksine bir kararı veya uygulaması yoksa parti içi seçme ve seçilme haklarını kullanamazlar.)
- h) Kanunlarda ve parti tüzük ve yönetmeliklerinde belirtilen sorumlulukları yüklenerek görevlerini yapmaktır.

11.MADDE - PARTİ ÜYELİĞİNİN SONA ERMESİ VE KAYIT SİLME

Parti üyeliği;

- a. İstifa,
- b. Ölüm,
- c. Başka bir partiye üyelik başvurusunda bulunma veya üye olma, mahalli idare ya da milletvekilliği seçimlerinde bir başka partiye adaylık başvurusunda bulunma veya aday olma ile,
- d. Siyasi Partiler Kanunu ve bu Tüzük uyarınca yetkili mercilerin verecekleri karar üzerine kayıt silinmesi,
- e. Tüzükte belirtilen üye olma şartlarının kaybedilmesi, hallerinde sona erer.

Partiyeye üye kaydedilenlerden üye olmasına engel bir halinin bulunduğu veya üyelik vasfını kaybettiği sonradan anlaşılanların üyelikleri kendiliğinden sona erer ve üyelik kayıtları silinir.

İlçe yönetim kurulu, üyelikten ayrılmayı gerektiren kanuni mecburiyet hâlleri saklı kalmak kaydıyla partiden ayrıldığını bağlı bulunduğu ilçe başkanlığına şahsen, yazılı olarak, faks veya elektronik ileti ve benzeri yöntemler ile bildiren veya başka bir partiye kaydolduğu anlaşılan üyenin kaydını alacağı karar ile siler.

Bu maddenin (c) bendinde belirtilen sebeplerle kaydının silinmesine karar verilen üyeye, bu karar 5 gün içerisinde tebliğ edilir. İlgilinin tebliğden itibaren 5 gün içerisinde il yönetim kuruluna itiraz hakkı vardır. İl yönetim kurulu 15 gün içerisinde kararını verir ve ilgiliye tebliğ eder. Bu karar kesindir.

Partiye üye kaydedilen kişinin, üye olmasına engel bir hâlinin veya üyelik vasıflarını kaybettiğine dair bilgi edinilmesi halinde, ilçe yönetim kurulu bu bilgiyi edindiği günden itibaren 10 gün içinde araştırmasını yapar, ilgiliyi dinler ve hazırladığı dosyayı kendi kanaati ile birlikte il yönetim kuruluna gönderir. İl yönetim kurulunun 10 gün içinde vereceği karar kesindir.

Kayı silinen üyenin istifası ile ilgili işleme esas belgeleri özel bir dosyada saklanır. Durum üye kayıt defteri ve giriş beyannamesine kaydedilir.

***ÜÇÜNCÜ BÖLÜM / TEŞKİLÂT YAPISI**

12.MADDE - TEŞKİLÂTLAR

Parti; ana teşkilât kademeleri, yan kuruluşlar, fahri temsilcilikler ve Türkiye dışındaki temsilciliklerden meydana gelir.

I. ANA TEŞKİLÂT KADEMELERİ

A. İLÇE VE İL TEŞKİLÂTI

1. İlçe Teşkilâtı
 - a. İlçe Kongresi
 - b. İlçe Başkanı
 - c. İlçe Yönetim Kurulu
 - d. Belde Teşkilâtı
2. İl Teşkilâtı
 - a. İl Kongresi
 - b. İl Başkanı
 - c. İl Yönetim Kurulu
 - d. İl Disiplin Kurulu

B. GENEL MERKEZ TEŞKİLÂTI

1. Büyük Kurultay
2. Genel Başkan
3. Başkanlık Divanı
4. Parti Meclisi
5. Merkez Disiplin Kurulu
6. Yüksek Danışma Kurulu
7. Yardımcı Kurul ve Komisyonlar

C. PARTİ GRUBU

1. TBMM Grubu
2. İl Genel Meclisi Grubu
3. Belediye Meclisi Grubu

II. YAN KURULUŞLAR

III. FAHRİ TEMSİLCİLİKLER

IV. TÜRKİYE DIŞINDAKİ TEMSİLCİLİKLER

13.MADDE - TEŞKİLÂT MERKEZLERİ

Parti Genel Merkez Teşkilâtı Ankara İl Merkezi'nde, il ve ilçe teşkilâtları ilgili il ve ilçe merkezlerinde, belde teşkilâtları ise il ve ilçe merkezleri hariç olmak üzere belediye teşkilâtı olan yerlerde kurulur.

14. MADDE - YAN KURULUŞLAR

Yan kuruluşlar Parti Meclisi kararı ile merkezi Ankara'da Genel Merkez bünyesinde olmak üzere il, ilçe ve beldelerde kurulabilir. Yan kuruluşların teşkilâtlanmaları ile teşkilât kademelerinde yer alacak organların görev yetki ve sorumlulukları ve çalışmalarına ilişkin usûl ve esaslar parti tüzüğü ile veya Parti Meclisi tarafından çıkartılacak yönetmelikle belirlenir. Tüzükte hüküm yoksa Parti Meclisi kararı ile kuruluşuna karar verilen yan kuruluşların çalışma, görev ve seçimleri hususu Siyasi Partiler Kanunu ve/veya bağlayıcı diğer kanunlar ile belirlenir.

Partimizde Kadın kolları, Gençlik kolları, İşçi kolları v.b. gibi insanlarımızı yaş grubu, meslek grubu, cinsiyet gibi kategorize eden, ayırıştırıcı kollar veya yan kuruluşlar oluşturulamaz.

15.MADDE – FAHRİ TEMSİLCİLER / FAHRİ TEMSİLCİLİKLER

Parti Tüzük ve Programı'nda yer alan amaç, ilke, hedef ve politikaları geliştirmek, yaymak ve tanıtmak, propaganda yapmak amaçlı olarak Parti Meclisi kararı ve Genel Başkan imzası ile Türkiye içinde ve dışında fahri temsilcilikler oluşturulabilir. Fahri Temsilci olarak görevlendirilenler oy hakkı sahibi olmalarını gerektiren başkaca bir sıfatları yoksa karar gerektiren toplantılara katılıp oy kullanamazlar. Fahri Temsilcilikler bireysel olarak partinin tanıtım ve propagandasına yönelik çalışmalar yaparlar, teşkilat kademesi ve yönetim oluşturamazlar. Bağlı oldukları teşkilat kademesine bilgi notları ve raporlar göndererek çalışmalara katkıda bulunurlar. Ana teşkilat kademelerinden herhangi birisinin olduğu yerlerde fahri temsilcilik kurulamaz.

16.MADDE - TÜRKİYE DIŞINDAKİ TEMSİLCİLİKLER / FAHRİ TEMSİLCİLİKLER

Türkiye dışında ilgili ülke kanunları da dikkate alınarak Genel Başkan'ın teklifi ve Parti Meclisi'nin kararı ile bu tüzüğe ek listede belirtilen yerlerde temsilcilikler ve/veya fahri temsilcilikler kurulabilir. Kuruluş ve çalışmalara ilişkin usûl ve esaslar çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

17.MADDE - ORTAK HÜKÜM

Yardımcı kuruluşların, yan kuruluşların, fahri temsilciliklerin ve Türkiye dışı temsilciliklerin görevlendirme, çalışma ve seçim gibi işlerinde özel bir düzenlemenin yapılmadığı hallerde bu tüzük hükümleri uygulanır.

***DÖRDÜNCÜ BÖLÜM / BELDE - İLÇE - İL TEŞKİLÂTLARI**

18.MADDE - BELDE TEŞKİLÂTI

İl ve ilçe merkezleri dışında, belediye teşkilâtı bulunan yerlerde belde teşkilâtı kurulabilir. Belde teşkilâtı, bulunduğu ilçe teşkilâtına bağlı olarak çalışır.

Belde yönetim kurulu seçimi; ilçe başkanının veya görevlendireceği bir yönetim kurulu üyesinin nezaretinde yapılır. Yönetim kurulu üyeleri o beldede oturan partili üyelerce en az 3 asil 3 yedek olarak seçilir. Bu seçimde asil üye sayısı kadar da yedek üye belirlenir.

Belde teşkilatı en az 3 üyeden oluşur. Belde yönetim kurulu üye sayısı; nüfus, alınan oy ve iş hacmi dikkate alınarak il yönetim kurullarınca en çok 15 üyeye kadar artırılabilir. Belde Yönetim Kurulu üyeleri kendi aralarından bir başkan, bir sekreter ve bir muhasip seçerler. Seçilmiş belde yönetim kurulunun görev süresi bağlı bulunduğu ilçe başkanlığının görev süresi kadardır.

19.MADDE - İLÇE BAŞKANI

İlçe başkanı, en çok üç yıl için görev yapmak üzere, ilçe kongresinde gizli oyla seçilir.

Yönetim kurulunun başkanı olan ilçe başkanı, görev aldığı ilçede, partiyi temsil eder. Yönetim kurulunun gündemini hazırlar ve üyeleri toplantıya çağırır. İlçe yönetim kurulunun parti tüzüğüne uygun çalışmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır. İlçedeki ekonomik, sosyal, siyasi, kültürel ve

bilimsel her türlü faaliyetleri, kamu çalışmalarını ve diğer parti faaliyetlerini izler, gerekli görülenlere iştirak eder, bu kapsamda yapılması gereken çalışmaları yapar ve bu çalışmalar hakkında bir üst kademeye bilgi verir.

İlçe başkanı; ilçe çevresindeki parti faaliyetlerinin başarılı, verimli ve etkin yürütülmesi, tüzük ve programda belirlenen amaç ve hedeflerin gerçekleştirilebilmesi amacıyla, partili belediye başkanları ve belediye meclisi parti grupları ile düzenli olarak görüşür ve toplantılar yapar, toplantılara başkanlık eder, alınan kararlar ve çalışmalarla ilgili olarak üst kademeleri bilgilendirir. Bu gruplar ile ilçe ve belde yönetim kurullarının ve teşkilata bağlı diğer unsurların ortak çalışma düzenini ve bilgi akışını sağlar.

20.MADDE - İLÇE YÖNETİM KURULU

İlçe yönetim kurulu, en çok üç yıl için görev yapmak üzere, ilçe kongresinde gizli oyla seçilir. İlçe yönetim kurulu başkan dâhil; son nüfus sayımına göre belde ve köylerle birlikte toplam nüfusu; 50 bine kadar olan ilçelerde 15, nüfusu 50 ile 200 bin arasındaki ilçelerde 20, nüfusu 200 binin üzerindeki ilçelerde 25 asıl üyeden oluşur. Asıl üye sayısının yarısı kadar da yedek üye seçilir. İlçe yönetim kurulu üye sayıları, Parti Meclisince iş hacmi, alınan oy ve benzeri nedenlerle değiştirilebilir.

Yönetim kurulunun başkanı, ilçe başkanıdır. İlçe yönetim kurulu, kendi üyeleri arasından gizli oyla; bir ilçe sekreteri, bir ilçe muhasibi ile üye sayısı 20 ye kadar olan ilçelerde iki, diğerlerinde üç başkan yardımcısı seçer. Başkan yardımcılarını ve diğer üyeler arasındaki görev dağılımını ile yokluğunda başkana kimin vekâlet edeceği ilçe başkanı tarafından belirlenir.

İlçe yönetim kurulunca seçilmiş bulunan ilçe sekreteri; kanun, parti tüzüğü ve yönetmeliklerine göre tutulması gereken defter, kayıt ve dosyaların usûlüne uygun olarak tutulması ve Partinin her türlü yazışmalarının yürütülmesi ile yükümlü ve sorumludur.

İlçe muhasibi; teşkilâtın hesap işlerinin yürütülmesi, kanun, parti tüzüğü ve yönetmelikleri uyarınca tutulması gereken muhasebe defter ve kayıtlarının tutulması, üyelik aidatlarının tahsili ile üst kademelere sunulmak üzere kesin hesap raporu ve yıllık bütçe tasarısının zamanında hazırlanmasını sağlamakla görevlidir.

Başkan ve ilçe muhasibi harcamaların yönetim kurulu kararlarına uygunluğundan beraber sorumludurlar.

21.MADDE - İLÇE YÖNETİM KURULUNUN GÖREVLERİ

İlçe yönetim kurulunun görevleri şunlardır:

- a. Kanun, parti; tüzüğü ve yönetmelikleri ile Parti Meclisi, Başkanlık Divanı ve il yönetim kurulu kararlarının gereklerini yerine getirmek,
- b. Üst kademelerin emir ve talimatlarına uymak,
- c. İlçe dâhilinde parti faaliyetleri düzenlemek ve yürütmek,
- d. Partinin siyasi görüş, ilke ve hedeflerinin anlatılması, yayılması ve partinin gelişmesi için gerekli çalışmaları yapmak,
- e. Alt kademe faaliyetlerini denetlemek,
- f. Diğer partilerin çalışmalarını izlemek ve değerlendirmek,
- g. Bütün seçimlerde parti adaylarının başarısı için gayret etmek, bunun icap ettirdiği programları yapmak, seçim çalışmalarını düzenlemek,
- h. İlçe ve çevresinde ekonomik, siyasi ve sosyal olaylar hakkında araştırma yapmak, bilgi toplamak, değerlendirmek ve değerlendirme sonuçlarını üst kademeye bildirmek,
- i. İlçe kongresinin gündemini hazırlamak, kongreye sunulacak çalışma raporu, yıllık bütçe ve kesin hesap tasarısının düzenlenmesi ve bunların zamanında üst kademelere gönderilmesini sağlamak,
- j. Parti gelirlerinin en uygun şekilde toplanması, mevzuata uygun yeni gelir kaynaklarının bulunması ve parti harcamalarının usûlüne uygun olarak yapılmasını sağlayacak tedbirleri almak,
- k. İl yönetim kurulunun uygun görüşünü almak kaydıyla ilçede siyasi, sosyal ve kültürel içerikli toplantılar düzenlemek.

22.MADDE - İLÇE KONGRESİ

İlçe kongrelerinin ne zaman yapılacağı, Parti Meclisince belirlenmiş olan kongre takvimi çerçevesi

içinde il yönetim kurulunun uygun görüşü alınarak belirlenir. İlçe kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerden teşekkül eder. Seçilmiş delegeler 400'den fazla olamaz.

1. Seçilmiş delegeler

- a. İlçe çevresindeki köy ve mahallelerde kayıtlı parti üye sayısı 400 veya 400'den az ise bütün parti üyeleri ilçe kongresi delege sayısı sayılır.
 - b. İlçe çevresindeki köy ve mahallelerde kayıtlı partili üye sayısı 400'den fazla ise 400 rakamı, partinin son milletvekili seçiminde o ilçede aldığı toplam oy sayısına bölünür. Elde edilen katsayı, köy ve mahallede son Milletvekili Genel Seçimi'nde partinin aldığı oy sayısı ile çarpılır. Çıkan sayı, köy ve mahallelerden seçilecek delege miktarını gösterir.
 - c. Köy ve mahallelerde ilçe kongresi delegelerinin o köy ve mahallelerde kayıtlı üyelere seçilmesi zorunludur.
 - d. Bir köy veya mahalledeki partili üye sayısı, o köy için hesaplanan delege kontenjanı sayısının altında ise, bu durumdaki köy ve mahalleler, il yönetim kurulunun uygun göreceği diğer bir köy veya mahalle ile birleştirilerek delege seçimine gidilir.
 - e. Delege seçimlerinin başlama tarihi, Parti Meclisince tespit edilerek kademelere bildirilir.
 - f. İlçe merkezi, mahalle ve köyler ile ilçeye bağlı belde mahallelerinde yapılacak delege seçimlerinde, Tüzüğün 10'uncu maddesi de dikkate alınarak Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilmiş listelerdeki üyeler oy kullanılabilir.
 - g. İlçe yönetim kurulu, köy ve mahallelerde delege seçimlerini yürütmek üzere üyelere birini görevlendirebileceği gibi, sadece bu işler için köy ve mahallelerdeki Parti üyeleri arasından birini de temsilci sıfatı ile görevlendirebilir.
 - h. Beldeye bağlı mahallelerdeki delege seçimini, belde yönetim kurulu gerçekleştirir.
- Bu maddenin (f) fıkrasında adı geçen listelerdeki kayıtlı üyeler, ilçe yönetim kurulunca uygun bir mahalli yöntemle ilân edilen yer, gün ve saatte köy ve mahallelerdeki delegeleri seçerler. Seçim sonuçları toplantı başkanı, yardımcısı ve parti görevlisi tarafından imzalanarak ve üç nüsha olarak düzenlenen bir tutanakla tespit edilir. Tutanağın bir sureti seçim yapılan yere asılır, iki sureti ise ilçe başkanlığına teslim edilir. İlçe başkanlığı, köy ve mahalle toplantılarından sonra ilçe kongresi için seçilen delege listesini iki nüsha olarak, ilçe kongresinden en az 15 gün önce ilçe seçim kurulu başkanına verir.
- Kesinleştikten sonra ilçe seçim kurulu başkanı tarafından onaylanarak ilçe başkanlığına iade edilen delege listesi, ilçe kongresinin yoklama cetvelini teşkil eder.

2. Tabii delegeler

İlçe kongresinin tabii delegeleri; ilçe başkanı, ilçe yönetim kurulu üyeleri, partili ilçe belediye başkanı ile ilçeye bağlı diğer belediyelerin başkanlarıdır.

Büyükşehir belediye başkanları dışındaki partili il belediye başkanları ile merkez ilçe çevresindeki diğer belediyelerin başkanları merkez ilçe kongresinin tabii üyesidir.

Geçici ilçe yönetim kurulu başkan ve üyelerinin de kongreye katılma hakları olmakla beraber, delege sıfatı olmayanların oy kullanma hakları yoktur.

İlçe yönetim kurulu başkan ve üyeliği sıfatıyla kongrenin tabii üyesi olanlar, yönetim kurulunun ibrasına ilişkin oylamalara katılamazlar.

23.MADDE - İLÇE KONGRESİNDE İL KONGRESİNE SEÇİLECEK DELEGE SAYISI

İlçe kongresinde il kongresi için seçilecek delege sayısı, partinin o ilçede aldığı oy sayısı esas alınarak şu şekilde hesaplanır: 600 sayısı, il seçim çevresinde son milletvekili genel seçiminde partinin aldığı oy sayısı toplamına bölünür. Elde edilecek kat sayı, ilçe seçim çevresinde partinin aldığı oy sayısı ile çarpılır. Ortaya çıkan rakam, o ilçe kongresinde il kongresi için seçilecek delege sayısını gösterir.

24.MADDE - İL BAŞKANI

İl başkanı, en çok üç yıl için görev yapmak üzere, il kongresinde gizli oyla seçilir. Aynı zamanda yönetim kurulunun da başkanı olan il başkanı, il içerisinde partiyi temsil eder. Yönetim kurulunun gündemini hazırlar, üyeleri toplantıya çağırır, bağlı teşkilatları denetler ve parti adına yazışma yapar. Konusuna göre malî işlerle ilgili yazışmalarda il muhasibinin, diğer yazışmalarda ise sekreter üyenin de imzası bulunur. Acil hâllerde sorumluluğu almak kaydıyla yalnız kendi imzasıyla

da yazışma yapabilirler. İl başkan yardımcıları arasındaki görev dağılımını yapar. Görevde bulunmayacağı durumlarda yerine vekâlet edecek il başkan yardımcısını belirler.

Yönetim kurullarının parti tüzüğüne uygun çalışmasını sağlar. Bu amaçla çalışmalar yapar, tedbirler alır ve partili üyelere görevlendirmeler yapar. İldeki ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel faaliyetleri, kamu çalışmalarını ve diğer parti faaliyetlerini izler, gerekli görülenlere iştirak eder, bu kapsamda yapılması gereken çalışmaları yapar ve bu çalışmalar ile teşkilat kademelerinden intikal edenler hakkında bir üst kademeye bilgi verir.

İl başkanı; il çevresindeki parti faaliyetlerinin başarılı, verimli ve etkin yürütülmesi, tüzük ve programda belirlenen amaç ve hedeflerin gerçekleştirilebilmesinde birlik ve uyum sağlanması amacıyla, partili belediye başkanları, il genel meclisi ve belediye meclisi parti grupları ile düzenli olarak istişare ve toplantılar yapar, toplantılara başkanlık eder, alınan kararlar ve çalışmalarla ilgili olarak üst kademeleri bilgilendirir.

25.MADDE - İL BAŞKAN YARDIMCISI, İL SEKRETERİ ve İL MUHASİBİNİN GÖREVLERİ

a. İl Başkan Yardımcısı: İl başkan yardımcıları, il başkanınca verilecek görevleri yapar ve il başkanının görevde olmadığı zamanlarda il başkanına vekâlet ederler.

b. İl Sekreteri: İl Sekreteri; Kanun, parti tüzüğü ve yönetmeliklerine göre tutulması gereken defter, kayıt ve dosyaların usûlüne uygun olarak tutulması ile Partinin her türlü yazışmalarının yürütülmesinden sorumludur.

c. İl Muhasibi: İl muhasebi; il teşkilâtının hesap işlerini yürütür. Kanun, parti tüzüğü ve yönetmelikleri uyarınca tutulması gereken muhasebe defter ve kayıtlarının usûlüne uygun olarak tutulmasını sağlar. Alt kademelerin hesaplarını denetler. Üyelik aidatlarını tahsil eder. Üst kademelere sunulmak üzere kesin hesap raporu ve yıllık bütçe tasarısının zamanında hazırlanması ve ilgili Makamlara ulaşmasını sağlar. Başkan ve il muhasebi, harcamaların yönetim kurulu kararlarına uygunluğundan müteselsil olarak sorumludur.

26.MADDE - İL YÖNETİM KURULU

İl yönetim kurulu, en çok üç yıl için görev yapmak üzere, il kongresinde gizli oyla seçilir. İl yönetim kurulu başkan dâhil; son nüfus sayımına göre ilçe, belde ve köylerle birlikte toplam nüfusu; 500 bine kadar olan illerde 21, 500 binle 1 milyon 500 bin arasındaki illerde 25, 1 milyon 500 binden fazla olan illerde 33 asıl üyeden oluşur. Asıl üye sayısının yarısı kadar da yedek üye seçilir. İl yönetim kurulu üye sayıları, Parti Meclisince iş hacmi, alınan oy ve benzeri nedenlerle değiştirilebilir.

Haklarında geçici çıkarma cezası verilmiş olup, henüz ceza süresini doldurmamış bulunanlar yönetim kuruluna seçilemez ve hiçbir şekilde bu kurulda görev alamazlar.

İl yönetim kurulu, kendi üyeleri arasından gizli oyla; bir il sekreteri, bir il muhasebi ile üye sayısı 21 ve daha az olan illerde iki, 21'den fazla 26'dan az olan illerde üç, 26 ve daha fazla olan illerde dört başkan yardımcısı seçer. Bunlar ile diğer yönetim kurulu üyelerinin görev dağılımı il başkanı tarafından yapılır.

27.MADDE - İL YÖNETİM KURULUNUN GÖREVLERİ

İl yönetim kurulunun görevleri şunlardır:

a. Kanun, parti tüzüğü ve yönetmelikleri ile Parti Meclisi ve Başkanlık Divanı kararlarının gereklerini yerine getirmek,

b. Üst kademelerin emir ve talimatlarına uymak,

c. İlde parti faaliyetlerini düzenlemek, koordine etmek ve yürütmek,

d. Partinin görüş, amaç, ilke ve politikalarının anlatılması, yayılması ve partinin gelişmesi için gerekli çalışmaları yapmak,

e. Alt kademe faaliyetlerini denetlemek,

f. Diğer partilerin çalışmalarını izlemek ve değerlendirmek,

g. Bütün seçimlerde parti adaylarının başarısı için gayret etmek, bunun icap ettirdiği programları yapmak ve seçim çalışmalarını düzenlemek,

h. İlde ekonomik, siyasi ve sosyal olaylar hakkında araştırma yapmak, bilgi toplamak ve değerlendirmek, değerlendirme sonuçlarını üst kademeye bildirmek,

- i. İl kongresinin gündemini hazırlamak, kongreye sunulacak çalışma raporu, yıllık bütçe ve kesin hesap tasarısının zamanında düzenlenmesini sağlamak,
- j. Parti gelirlerinin en uygun şekilde toplanması, mevzuata uygun yeni gelir kaynaklarının bulunması ve parti harcamalarının usulüne uygun olarak yapılmasını sağlayacak tedbirleri almak,
- k. Gerekliğinde ilgili Genel Başkan Yardımcısı'nın da uygun görüşünü almak kaydıyla il içerisinde siyasi, sosyal ve kültürel içerikli toplantılar düzenlemek,
- l. İl başkanına verilen görevlerin yerine getirilmesinde yardımcı olmak.

28.MADDE - İL DİSİPLİN KURULU

İl disiplin kurulu, il kongresi tarafından seçilmiş 7 asıl, 4 yedek üyeden oluşur.

29.MADDE - İL KONGRESİ

İl kongresi, seçilmiş delegelerle tabii delegelerden teşekkül eder. Seçilmiş delegeler 600'den fazla olamaz.

1. Seçilmiş Delegeler

İlçe kongresinde Tüzüğün 43'ncü maddesine göre seçilmiş delegelerdir.

2. Tabii Delegeler

- a. İlin partili milletvekilleri,
- b. İl başkanı,
- c. İl yönetim kurulu üyeleri,
- d. İl disiplin kurulu başkan ve üyeleri ile,
- e. Büyükşehir belediye başkanlarıdır.

Geçici il yönetim kurulu başkan ve üyeleri de kongreye katılma hakkına sahiptir. Ancak, bunlardan delege sıfatı olmayanların oy kullanma hakları yoktur.

İl yönetim kurulu başkan ve üyeliği sıfatıyla kongrenin tabii delegesi olanlar, yönetim kurulunun ibrasına ilişkin oylamalara katılamazlar.

İl başkanlığı; ilçe kongrelerinde il kongresi için seçilen delege listelerini iki nüsha hazırlayarak, yetkili ilçe seçim kurulu başkanlığına, il kongresinden en az 15 gün önce teslim eder.

Kesinleştikten sonra ilçe seçim kurulu başkanınca onaylanarak il başkanlığına iade edilen delege listesi, il kongresi yoklama cetvelini teşkil eder.

30.MADDE - İL KONGRESİNDE BÜYÜK KURULTAY İÇİN SEÇİLECEK DELEGE SAYISI

İl kongrelerinde Büyük Kurultay için seçilecek delege sayısı; ülke toplam milletvekili sayısının iki katının, Partinin son milletvekilliği genel seçiminde aldığı ülke toplam oy sayısına bölünmesiyle bulunacak kat sayının, ilgili il seçim çevresinde alınan oy sayısı ile çarpılması sonucunda bulunan sayıdır.

Büyük Kurultay için seçilen delegelerin görev süresi, seçildikleri kongreyi takip eden ilk olağan kongrede yerlerine yeni delegelerin seçilmesine kadar devam eder.

İlçe ve il kongreleri delege sayıları ile bir üst kongre için seçilecek delege sayılarını hesaplamak ve kongre tarihlerinden makul bir süre önce liste hâlinde ilgili kademelere göndermek görevi

Teşkilattan Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı tarafından yerine getirilir.

***BEŞİNCİ BÖLÜM / BELDE, İLÇE VE İL TEŞKİLATLARI İÇİN ORTAK HÜKÜMLER**

31. MADDE - YAPILAMAYACAK İŞLER

Yönetim kurulu üyeleri ve kurul başkanları:

- a. Parti program ve tüzüğüne aykırı beyanda bulunamazlar. Parti Meclisi'nin izni olmaksızın kademelerini aşan "Parti Genel Politikası" hakkında demeç veremezler. Kendi kademelerinin bulunduğu yerdeki resmi makamlardan daha yukarı makam ve mercilerle yazışma yapamazlar.
- b. Bir üst kademeye danışıp, gerekli izni almadan kendi kademelerindeki resmi makam ve merciler hakkında menfi demeçler veremezler.
- c. Kademe esasına uymadan bir üst kademeye şikâyetle bulunamazlar. Ancak, üst kademeye anlatamadıkları istek ve şikâyetleri bulunduğu takdirde, bağlı oldukları kademeye bilgi vermek suretiyle onun üstündeki kademeye başvurabilirler.

d. Bağlı buldukları üst kademe ile bağlantılarını veya ilgilerini kesmeye karar veremezler.

32.MADDE - YÖNETİM KURULU TOPLANTILARI

Belde, ilçe ve il yönetim kurulları üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını mevcudun çoğunluğu ile alır. Oylarda eşitlik olması durumunda, başkanın bulunduğu tarafın görüşü benimsenmiş sayılır.

Kurul toplantıları teşkilât binasında yapılır. Yönetim kurullarınca çağrılıp dinlenmesine karar verilenler dışında, kurul üyesi olmayanlar toplantılara katılamaz.

Yönetim kurullarının olağan toplantıları en az 15 günde bir yapılır. İl ve ilçe başkanı ile yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu, olağanüstü toplantı düzenlenmesini isteyebilir ve çağrıda bulunabilir. Toplantıların günü ve saati önceden tespit edilerek karar defterine yazılır ve bütün üyelere imza ettirilir. Yönetim kurulları gerek görmeleri hâlinde daha sık toplantı yapılmasını kararlaştırabilirler. Haklı bir mazereti olmaksızın, kendisine toplantı gününe ilişkin tutanak imzalatılmış veya toplantı günü yazılı olarak bildirilmiş olmasına rağmen, üst üste üç toplantıya katılmayan üye, görevinden çekilmiş sayılır. Görevinden çekilmiş sayılan üyenin bir üst kademeye itiraz hakkı vardır. Üst yönetim kurulunun kararı kesindir.

33.MADDE - KURUCU YÖNETİM KURULLARI

Yeni teşkilat oluşturulacak veya kapatılıp yeniden açılacak ya da feshedilen belde, ilçe ve illerde Merkez Yönetim Kurulu tarafından kurucu yönetim kurulları teşkil olunur.

Kurucu yönetim kurulları, kendi kademelerinin kongrelerine kadar, seçilmiş yöneticilerin hak ve yetkilerine sahip olarak görev ifa ederler.

34.MADDE - ÜYELİKLERİN BOŞALMASI

Belde, ilçe ve il yönetim kurulları ile il disiplin kurulları asıl ve yedek üyelerinin her ne sebeple olursa olsun, toptan çekilmeleri veya bu kurulların herhangi bir nedenle boşalması hâlinde, boşalan kurullar yerine; belde için ilçe yönetim kurulunun teklifi üzerine il yönetim kurulunun onayı ile, ilçe için il yönetim kurulunun teklifi üzerine Parti Meclisi'nin onayı ile, il kurulları için ise Parti Meclisince yenileri teşkil olunur. Bu kurullar, kongre tarafından seçilmiş yönetim ve disiplin kurullarının hak ve yetkilerine sahiptirler.

İl veya ilçe yönetim kurulu ile il disiplin kurulunun üye sayısı, yedeklerin tamamının göreve getirilmesine rağmen toplantı yeter sayısının altına düşerse kurul boşalmış sayılır.

İşten el çektirme dışında bir sebeple il veya ilçe başkanlığının boşalması hâlinde, ilgili kurul yedekleriyle tam sayıya, bu mümkün olmadığı takdirde, karar yeter sayısına tamamlandıktan sonra, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile kendi aralarından birini yeni başkan olarak seçerler. Seçilen yeni başkan, gerek görülmesi hâlinde aynı usul ve esaslarla değiştirilebilir.

35.MADDE - İŞTEN EL ÇEKTİRME VE GEÇİCİ YÖNETİM KURULUNUN TEŞKİLİ

Teşkilâtlardaki yönetim kurulları veya kurul üyeleri;

a. Siyasi Partiler Kanunu ve iş bu Tüzük hükümleri gereğince tutulması gereken defterlerin ve kayıtların usulüne uygun olarak tutulmaması veya tutulan defter ve kayıtlar üzerinde tahrifat yapılması, uygun yer ve şekilde muhafaza edilmemesi ya da muhasebe ile ilgili kayıt ve belgelerin süresi içinde Genel Merkez'e gönderilmemesi,

b. Kurullarda görev alanların kimlik bilgilerinin mahallin en büyük mülki amirliğine yazı ile bildirilmemesi,

c. Ülke ve parti menfaatlerine, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile partinin ilke, amaç, hedef ve politikalarına aykırı tutum ve davranışlarda bulunulması, teşkilatların birlik ve uyum içinde sevk ve idaresinde zafiyet gösterilmesi,

d. Haklarında Siyasi Partiler Kanunu'nun 102'nci maddesinde ve Tüzüğün ilgili maddesinde kesin olarak partiden çıkarılma cezasını gerektiren hâllerin sabit olması, durumunda, ilgililerin kanuni sorumlulukları saklı kalmak kaydıyla Parti Meclisinde yapılacak gizli oylama sonucunda, üye tam sayısının en az üçte ikisinin müspet oyu ile alınacak bir kararla aşağıdaki şekilde işten el çektirilirler.

İlçe yönetim kurulu, bir belde yönetim kurulu hakkında işten el çektirmeyi gerekli kılan herhangi bir durum tespit ettiği takdirde, durumu gerekçeli bir kararla il yönetim kuruluna bildirerek, belde başkanının veya belde yönetim kurulu üyelerinin tamamının veya bir kısmının işten el çektirilmesini isteyebilir.

İl yönetim kurulu, bir ilçe yönetim kurulu hakkında işten el çektirmeyi gerekli bir durumu tespit ettiğinde, bu durumu gerekçeli kararı ile Parti Meclisine bildirir. İl yönetim kurulu gerekçeli kararında, ilçe başkanı da dâhil ilçe yönetim kurulunun tamamının veya bir kısmının işten el çektirilmesini isteyebilir.

Parti Meclisi, il yönetim kurulunun yaptığı müracaat üzerine belde ve ilçe teşkilâtları başkan ve yönetim kurulu üyelerinin veya resen il başkanının veya il başkanı dâhil yönetim kurulu üyelerinin tamamı ve yahut bir kısmını işten el çektirebilir. Karar kesindir.

İlçe ve il yönetim kurullarının, asıl ve yedek üyeleriyle birlikte toptan işten el çektirilmeleri hâlinde, Parti Meclisi işten el çektirme kararı ile birlikte geçici bir yönetim kurulu kurar ve ilgili teşkilât birimine tebliğ eder.

İşten el çektirme hâlinde teşkil olunan kurullara, geçici kurullar denir. İşten el çektirme kararının ilçe yönetim kuruluna tebliğinden itibaren 30 gün içerisinde ilçe, il yönetim kuruluna tebliğinden itibaren ise 45 gün içerisinde il kongresi toplanarak yeni yönetim kurulunu seçer. Bu süre içerisinde ilçe ve il kongresi için yeni delege seçilmemiş ise, kongre eski delegelerle toplanır. Bu suretle seçilen yönetim kurullarının görev süresi, normal kademe kongrelerine kadar devam eder.

Kısmen el çektirme hâllerinde, ilgili il ve ilçe yönetim kurulu yedek üyelerle tamamlanır. Kısmen el çektirme halinde boşalma hükümleri uygulanır.

36.MADDE - BİRDEN FAZLA GÖREV YASAĞI

Belde, ilçe ve il teşkilâtında başkan veya kurul üyeliklerine seçilmiş olanlar, kongre delegelikleri hariç olmak üzere tek görev yürütebilirler. Bir üst kademede başkan veya kurul üyeliğine seçilenlerin yeni görevlerine başlayabilmeleri için eski görevlerinden ayrılmaları gerekir.

Milletvekilliği ya da mahalli idareler seçimleri sonunda bir göreve seçilmiş olanlar, aynı zamanda teşkilat kademelerinde başkan ve kurul üyeliklerinde bulunamazlar.

Partinin TBMM Grubu Yönetim, Disiplin ve Denetim Kurullarının asıl ve yedek üyeleri ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanında görevli olanlar Parti Meclisi ve Disiplin Kurulu asıl ve yedek üyesi olamazlar. Fahri Temsilciler bu yasaklara dâhil değildir.

37.MADDE - KONGRE DÖNEMİ VE DELEGELER

İlçe ve il kongrelerinin toplantı tarihi ve süresi, bir üst kongrenin yapılmasına engel olmayacak şekilde ve üç yılı geçmemek üzere Parti Meclisi'nce tespit edilir.

İlçe ve il kongrelerinde üst kademe kongresi için belirlenen sayı kadar asıl, bu sayının yarısı kadar da yedek delege seçilir. Asıl delegeliğin, ölüm, istifa, ihraç ve diğer sebeplerle boşalması halinde yerine seçilmiş yedek delegeler sırayla davet edilir.

Parti Meclisi, gerek gördüğü hâller ve yerlerde delege seçiminin yenilenmesine karar verebilir.

38.MADDE - KONGRE GÜNDEMİ

Kongre gündemi, kendi kademelerinin yönetim kurulunca hazırlanır. Gündemin kanunlara, parti tüzüğüne uygun olarak hazırlanmasından ilgili yönetim kurulu sorumludur.

Gündem maddelerinin sırası hazır bulunan delegelerin 1/5'inin teklifi ve kongreye katılanların çoğunluğunun kararı ile değiştirilebilir veya aynı şekilde gündeme yeni maddeler ilâve edilebilir.

39.MADDE - DAVET, YOKLAMA VE KONGRENİN AÇILMASI

Kongrenin; toplanacağı günü, yeri, saati ve gündemi ile çoğunluk sağlanamadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususlar kongreden en az 15 gün önce o yerdeki mutat yöntem ile ilân edilir. Gazete ile ilâna gerek olup olmadığına, ilgili yönetim kurulu karar verir.

Seçim yapılacak kongreye, kesinleşen listelerdeki üyeler katılabilir.

Her kademe kongresi, kendi yönetim kurulu başkanı, başkan yardımcısı veya kendi üyelerinden biri tarafından yoklama yapıldıktan sonra, üye tam sayısının salt çoğunluğunun mevcudu hâlinde açılabilir.

İlk toplantıda çoğunluk sağlanamadığı takdirde toplantı ertelenir. İkinci toplantı; bu toplantıya ilişkin ilânda ve delegelere gönderilen yazı ve mektuplarda belirtilen gün, saat ve yerde toplanır. İkinci toplantı, hazır bulunan delegelerle yapılır.

40.MADDE - KONGRE BAŞKANLIK DİVANININ OLUŞUMU VE GÖREVLERİ

Kongreyi, başkanlık divanı yönetir. Kongre açıldıktan sonra bir başkan, bir ikinci başkan ve yeter sayıda kâtip üyeden oluşan bir başkanlık divanı seçilir. Başkan adayı bir kişi ise; seçim, el kaldırmak suretiyle iş'ari oyla yapılır, birden fazla aday çıkması durumunda ise gizli oya başvurulur. Diğer üyeler yine iş'ari oyla seçilirler.

Divan başkanı toplantıyı yönetir, kongre gündemini uygular ve toplantı düzenini sağlar. Söz isteyenlere sırasıyla söz verir. Başkanlık divanı, ortaya çıkan lüzum üzerine kararlarını üye sayısının salt çoğunluğu ile verir. Oyların eşitliği hâlinde başkanın bulunduğu taraf, çoğunluğu sağlamış sayılır.

Toplantı sırasında düzeni bozanları önce ihtar eder, iki ihtara rağmen düzeni bozmaya devam edenler, oy verme hakları saklı kalmak kaydıyla toplantıdan çıkartılır.

Kongre Başkanı, Siyasi Partiler Kanunu'nun dördüncü kısmında yer alan siyasi partilerle ilgili yasaklara aykırı konuşmalar yapan veya davranışlarda bulunan kongre üyelerine derhâl müdahale eder, sözlerini keser ve gerekli görür ise dışarıya çıkartılmalarını sağlar. İzleyicilerden bu şekilde davranan olursa, bunların da dışarıya çıkartılmasını sağlar, gerekli görürse kongreye ara verip, izleyici yerlerini boşaltabilir. Bu konuda alınacak karar kesindir.

41.MADDE - KONGRELERİN GÖREV VE YETKİLERİ

İlçe ve il kongreleri kendi kademelerinin üst karar ve denetim organıdır.

Bu itibarla:

- a. Kendi kademesinin yönetim kurulunun faaliyet raporunu görüşür ve karara bağlar.
- b. Yönetim kurulunun sunduğu gelir-gider ve harcamalarını gösteren yıllık kesin hesap raporunu gerektiğinde bir komisyona inceletir. Komisyon en kısa zamanda raporunu hazırlar ve kongre başkanlık divanına verir. Komisyon raporu kongre tarafından görüşülerek kabul veya ret kararı verilir. Kesin hesap kongrece kabul edilirse, ilgili yönetim kurulu ibra edilmiş sayılır. İlçe ve il kongrelerinde faaliyet raporu ile kesin hesap durumu hakkında görüşme yapıp karar verilmeden, seçimlere geçilemez.
- c. Kongreler üye tekliflerinden yetkili olduğu konuları karara bağlar. Yetkisi dışında bulunanların ise yönetim kurulunca ilgili kademelere bildirilmesine karar verir. Üyelerin dilek ve şikâyetlerini değerlendirir.
- d. Kanunların yasakladığı hususlar dışında her türlü genel siyasi konular, ülke ve bölge meseleleri ile kamu hizmetleri hakkında görüşme yapıp, karar alınabilir.
- e. İlçe kongresi; ilçe başkanı, ilçe yönetim kurulu asıl ve yedek üyeleri ile il kongresine katılacak delegeleri, il kongresi ise il başkanı, il yönetim ve disiplin kurulu üyeleri ile Büyük Kurultay delegelerini seçer.
- f. Kongreler, ilgili kanunlar ile bu Tüzüğün diğer maddelerinde belirtilen sair görevleri yerine getirir.

42.MADDE - KONGRELERDE SEÇİMLERİN YAPILMASI VE TUTANAKLAR

İlçe ve il organları seçimleri ile üst delege seçimleri yargı gözetimi ve denetimi altında gizli oy ve açık tasnif yöntemi ile aşağıdaki esaslara göre yapılır.

Seçim yapılacak il ve ilçe kongrelerine ilişkin delege listeleri, bu tüzüğün 23 ve 30'uncu maddeleri uyarınca ilgili seçim kurulu başkanına, kongrenin yeri, günü, saati ile çoğunluk sağlanamadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya dair hususları içeren belgelerle birlikte verilir.

Seçim kurulu başkanı, gerektiğinde ilgili kayıt ve belgeleri de getirtip inceler ve varsa noksanları tamamlattırdıktan sonra kongreye katılacakları belirleyen listeleri onaylar ve iade eder.

Onaylanan liste ile toplantıya ait diğer hususlar kongrenin toplantı tarihinden 7 gün önce kongresi yapılacak olan kademenin bulunduğu binaya asılarak ilân edilir. İlân süresi üç gündür.

İlân süresi içinde listeye yapılacak itirazlar hâkim tarafından incelenir ve en geç iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır. Bu suretle kesinleşen listeler ile toplantıya ilişkin diğer hususlar hâkim tarafından onaylanarak kongresi yapılacak teşkilâta gönderilir.

Seçim kurulu başkanı, bir başkan ile iki üyeden oluşan yeteri kadar seçim sandık kurulu oluşturur. Sandık kurulu başkanı ile bir üyesi memurlar, diğer üyesi de aday olmayan Parti üyeleri arasından seçilir. Ayrıca her sandık için aynı şekilde üçer yedek üyede belirlenir. Seçim sandık kurulu başkanının yokluğunda kurula, memur üye başkanlık eder. Seçim sandık kurulu, kanunun ve parti tüzüğü'nün öngördüğü esaslara göre seçimlerin yürütülmesi ve oyların tasnifiyle görevli olup, bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız devam eder.

Seçilme yeterliliğine sahip her parti üyesi, kongre seçimlerinde adaylığını koyabilir veya aday gösterilebilir.

Kongrelerde seçilecek organlara adaylık müracaatı için divan başkanlığınca bir süre tespit edilerek kongreye duyurulur. Bu süre sonunda adaylar ilan edilir.

Aday listeleri adaylarca, organlara göre ayrı veya tek liste hâlinde yedekleri de gösterilmek üzere hazırlanıp yeteri kadar çoğaltılmış olarak süresi içinde kongre Başkanlık Divanına verilir.

Başkanlık Divanı bu listeleri mühürleyip oy pusulası haline getirmek üzere ilçe seçim kurulu başkanına verir. İlçe seçim kurulu başkanınca mühürlenmiş listeler oy pusulası olarak sandık kuruluna verilir.

Kongre Başkanlık Divanı, ferdi ve toplu aday listelerini ayrı okumak suretiyle açık bir şekilde kongre üyelerinin bilgisine sunduktan sonra, askı yoluyla da kongre salonunda ilân eder.

Kongre delegesi, birden fazla toplu liste varsa bunlardan birini oy pusulası olarak kullanmakta serbesttir. Bir zarftan birden fazla aynı içerikli toplu liste çıkarsa bunlardan biri, farklı içerikli birden fazla toplu liste çıkması durumunda ise her ikisi de dikkate alınmaz.

Seçimlerde tek liste kullanılması ve bu listedeki isimlerin seçilecek üye sayısından fazla olması durumunda, seçmenlerce listedeki aday isimleri karşısına açılan kutulara, seçilecek üye sayısı kadar işaret konmak suretiyle tercih yapılır. Seçimi yapılacak her organ için birden fazla liste var ise, delege bunlardan herhangi biri üzerinde mevcut adayları dikkate alarak gerekli gördüğü değişikliği yapabilir: Bir listedeki isimlerden bir kısmını çizip yerlerine diğer listelerden ya da listelerde yer almayan ferdi adaylardan isimler yazabilir. Ancak işaretleyeceği aday sayısı seçilecek sayıdan fazla olamaz.

İşaretlemede veya silip yazmada yukarıdaki sayı ve usüllere uyulmaması ile zarf ve oy pusulaların, kimin tarafından verildiğine dair işaret taşıması hâlinde oy pusulası geçersiz sayılır.

Seçimlerde birden fazla listede isimleri bulunan adayların aldıkları oy, tüm listelerden aldıkları oyların sayılıp toplanması suretiyle tespit edilir.

Kongrede bulunan delegelerin tamamı oy kullandıktan ve sandık kurulunca yapılan uyarılara rağmen oy kullanacak başka delege kalmadığı anlaşıldıktan sonra, durum sandık kurullarınca bir tutanakla tespit edilerek sandıklar açılır ve oy sayımına geçilir.

Seçim sonuçları, sandık seçim kurullarınca açıklanır ve bu sonuçlar kongre tutanağına geçirilir. Kongre tutanakları, kongre başkanlık divanınca en az üç suret düzenlenerek yeni seçilen yönetim kuruluna verilir. Bu tutanakların bir sureti bir üst kademeye gönderilir.

Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazlar, hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

Kongrelerle ilgili diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

43.MADDE - ŞİKÂYET VE İTİRAZLAR

Köy ve mahalle toplantıları ile kongreler hakkındaki şikâyet ve itirazlar aşağıdaki usüle tâbidir.

a. Köy ve mahalle toplantıları hakkındaki şikâyet ve itirazlar o köy ve mahalledeki partili üyelerin beşte biri tarafından toplantıyı takip eden üç gün içerisinde il yönetim kuruluna yapılır.

İl Yönetim Kurulu, ilgili toplantıya ait dosyayı ilçe başkanlığından iki gün içinde getirterek, müteakip iki gün içinde şikâyet ve itirazı kesin olarak karara bağlar.

b. İlçe kongresine seçim işlem ve sonuçları dışındaki sebeplerle ileri sürülecek şikâyet ve itirazlar, kongreye katılan delegelerin beşte biri tarafından kongreden sonraki üç gün içerisinde il yönetim kuruluna yapılır. İl yönetim kurulu şikâyet ile ilgili kongre dosyasını getirterek iki gün içinde karara bağlar.

Taraflar il yönetim kurulunun kararına karşı, tebliğ veya ilandan başlayarak üç gün içinde kesin kararı verecek olan Parti Meclisi'ne itiraz edebilirler.

c. Seçim işleri dışında il kongresine dair şikâyet ve itirazlar, il kongresine katılan delegelerin beşte biri tarafından kongreyi takip eden üç gün içinde Parti Meclisine yapılabilir. Parti Meclisi yedi gün içinde itirazı inceler ve kesin karara bağlar.

44.MADDE - KONGRESİNİ YAPMAYAN KADEMELER

Her ne sebeple olursa olsun normal kongresini bir üst kademe kongresine kadar yapmamış olan ilçe ve il teşkilâtları üst kademe kongrelerine katılamaz ve kurullar münfesi hale gelir.

***ALTINCI BÖLÜM / GENEL MERKEZ TEŞKİLATI**

45.MADDE - GENEL BAŞKAN

Parti Genel Başkanı, Büyük Kurultay tarafından üye tam sayısının salt çoğunluğu ile en çok üç yıl için seçilir. İlk iki oylamada bu sayıya ulaşamadığı takdirde, üçüncü oylamada en çok oy alan aday Genel Başkan seçilir.

Parti Genel Başkanlığının herhangi bir sebeple boşalması hâlinde Parti Meclisi en geç 15 gün içinde toplanarak büyük kurultaya kadar partiyi temsil yetkisini kendi üyeleri arasından seçeceği bir üyeye tevdi eder ve boşalmayı müteakip en geç 45 gün içinde toplanmak ve Genel Başkanı seçmek üzere Büyük Kurultay'ı toplantıya çağırır.

46.MADDE - GENEL BAŞKAN'IN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI

Parti Genel Başkanı;

- a. Partiyi temsil eder. Parti adına bağlayıcı demeçler vermeye ve bildirimler yayınlamaya yetkilidir. Genel Başkan bu yetkisini görevlendireceği kimselere de kullanabilir.
- b. Parti adına dava açma ve davada husumet yetkisi vardır. Gerek gördüğü durumlarda bu yetkisini genel olarak veya belirli davalara bağlı olarak devredebilir.
- c. Büyük Kurultay'a karşı şahsen sorumludur.
- d. Başkanlık Divanı, Parti Meclisi ve milletvekili olma şartına bağlı olarak Partinin TBMM Grubunun da başkanıdır. Kurullar arasında çalışma ahengi ve iş birliğini sağlar disiplin kurulları dışında bütün Parti organlarının tabii başkanı olarak, gerektiğinde bu organları ortak toplantıya çağırıp başkanlık eder.
- e. Genel başkan yardımcılarında görev bölümü yapar.
- f. İl disiplin kurullarınca verilen cezaları, gerekli gördüğü hallerde affedebilir.
- g. Ülkenin siyasi, sosyal, ekonomik ve diğer muhtelif güncel konularına ilişkin Partinin görüş ve politikasını oluşturur, basın açıklamalarını yapar, ilgili merciler nezdinde girişimlerde bulunur.
- h. Her kademede yürütülen parti faaliyetinin kanun, Parti Tüzük ve Programı ile ülke ve Parti menfaatlerine uygun olarak yürütülmesini sağlamak ve bu faaliyetlerde etkinliği artırmak için, denetim çalışmaları yapmak üzere parti müfettişleri tayin eder.
- i. Parti çalışmalarının gerektirmesi durumunda bilgi ve tecrübelerinden faydalanmak üzere müşavir ve danışmanlar tayin edip, komisyonlar teşkil edebilir.
- j. Genel Sekreterin teklifi üzerine, Genel Merkezde çalıştırılacak daimi personelin tayin, terfi veya işten çıkarılmalarına karar verir. Gerektiğinde bu yetkisini devredebilir.
- k. Her türlü parti faaliyetlerini takip ve kontrol eder. Gerekli gördüğü zaman çeşitli birim, büro ve kollar ihdas eder. Genelge ve benzeri talimatlar yayımlar.
- l. Kanun, tüzük ve mevzuatın kendisine yüklediği diğer görevleri yapar ve verdiği her türlü yetkiyi kullanır. Yokluğunda kendisine vekillik etmek üzere Başkanlık Divanı'ndan birisini görevlendirebilir.

47.MADDE - GENEL BAŞKAN YARDIMCILARI, GENEL SEKRETER ve GENEL MUHASİP

Genel Başkan çalışmalarında kendisine yardımcı olmak ve parti işlerini yürütebilmek için Büyük Kurultay sonucunda oluşan parti meclisi içinden kendisine yeteri kadar genel başkan yardımcısı, bir genel sekreter ve bir genel muhasip seçer. Genel Başkan Yardımcıları, Genel Sekreter ve Genel Muhasip, Genel Başkanın onayı ile ve parti meclisi içinden olmak şartıyla kendilerine en çok ikişer yardımcı görevlendirebilirler fakat bu yardımcılar başkanlık divanı üyesi sayılmazlar. Genel başkan yardımcılarının görev alanlarını genel başkan belirler. Bu kurula başkanlık divanı denir. Genel Başkan yardımcılarının, genel sekreter ve genel muhasibin görev ve yetkileri siyasi partiler

kanununda ve tüzükte belirtilmiştir. Genel Başkan görevlendirmelerde olduğu gibi görevden alma, görev değişikliği yapma konusunda da yetkilidir. Ölüm, istifa veya farklı bir nedenle başkanlık divanında meydana gelecek bir eksilme durumunda genel başkan parti meclisi içinden bir üyeyi görevlendirir. Genel başkanın isteği ve Parti Meclisi kararı ile yeni genel başkan yardımcılıkları oluşturulabilir.

48.MADDE - BAŞKANLIK DİVANININ OLUŞUMU ve ÇALIŞMA ESASLARI

Genel Başkan başkanlığında çalışacak olan başkanlık divanı; Genel Başkan tarafından Parti Meclisi Üyeleri arasından belirlenir.

Başkanlık Divanı; Genel Başkan, Genel Başkan Yardımcıları, Genel Sekreter İle Genel Muhasipten Oluşur. Başkanlık Divanı genel başkan hariç en az 15 üyeden oluşur. İhtiyaç durumunda yeni Genel Başkan Yardımcılıkları ihdas edilebilir. Başkanlık Divanı üyelerinin görev alanlarını ve çalışma esaslarını İç Yönetmelik ile ayrıca belirleyebilir.

Genel Başkan, Genel Başkan Yardımcıları, Genel Sekreter ve Genel Muhasibin görevi, Parti Meclisi'nde alınan kararları tatbik etmektir. Genel Başkan ve başkanlık divanı kanunlar ve parti tüzüğünde yazılı görevleri yapmak ve büyük Kurultay ve Parti Meclisi'nde alınan kararları uygulamakla yetkili ve sorumludurlar.

Genel Sekreter; Genel Başkan adına partiyi mahkemelerde, devlet daireleri ve kuruluşlarda, özel ve tüzel kişilerle ilişkilerde temsil eder. Genel Sekreter Parti Meclisi gündemini Genel Başkanın talimatına uygun olarak hazırlar. Partinin Parti Meclisi kararlarını ilgili yerlere bildirir. Bu husustaki yazışmaları yapar. Genel Sekreter Parti Meclisinin kendisine verdiği yetki çerçevesinde Genel Merkezde çalışan personelin ve demirbaşların idaresini yürütür. Büro idaresine nezaret eder. Genel Merkez yazışmalarını yürütür, idari hizmetlerini düzenler, denetler ve çalışmaların gerektirdiği destek hizmetlerini sağlar.

Mali işlerden sorumlu divan üyesi olan Genel Muhasip, Genel Merkezin muhasebe ve mali işlerini yürütür, defterlerini tutar, sarf evrakını Genel Başkan veya genel başkan vekili ile birlikte imzalar. Görev alanı ile ilgili belge ve beyannameleri siyasi partiler kanununda ve tüzükte belirtilen makamlara sunar.

49.MADDE - BAŞKANLIK DİVANININ GÖREV VE YETKİLERİ

Başkanlık Divanı Partinin yürütme organı olarak;

- a. Partinin, Parti Meclisi kararları doğrultusunda sevk ve idaresinde,
- b. Genel Başkan tarafından gerek görülmesi hâlinde parti adına yapılacak açıklamalara ilişkin esasların tespit edilmesinde,
- c. Partinin muhtelif teşkilât ve kademelerinin kurulması ve kaldırılması ile çalışmalarında uyum ve iş birliğinin sağlanmasında,
- d. Partinin TBMM Grubu ve partili hükümet üyeleri ile Genel Merkez arasındaki koordinasyonun temininde,
- e. Partinin program, amaç ve ilkelerinin duyurulması, yayılması ve benimsetilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasında,
- f. Teşkilatın çalışmalarının yönlendirilmesinde, talep ve önerilerinin değerlendirerek karara bağlanmasında,
- g. Partinin kanunlara uygun faaliyette bulunmasında,
- h. Hükümet ve diğer partilerle ilişkilerin düzenlenmesinde, bu konuda gerekli kararların alınmasında,
- i. Parti Tüzük ve programı doğrultusunda partinin politikalarının ve seçim bildirgelerinin hazırlanmasında,
- j. Meslek odaları, sivil toplum kuruluşları ve medya ile ilişkilerin düzenlenmesinde,
- k. Başka partilerden gelen işbirliği ve görüşme talepleri ile ilgili görüş ve önerilerin değerlendirilmesinde,

l. Tüzükte öngörülen yönetmeliklerin hazırlanmasında, partinin çalışma programının yapılmasında ve faaliyet raporu hazırlanmasında,
m. Kongrelerin zamanında ve usulüne uygun yapılmasında, Partinin seçime hazır bulundurulması için gerekli düzenleme ve çalışmaların yapılmasında,
n. Partinin amacına uygun olarak gelir elde edilmesi ve harcama yapılmasında ve bunlara ilişkin esasların hazırlanmasında,
o. Araştırma-geliştirme çalışmaları ile parti içi eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesinde,
ö. Genel Başkanın gerek görmesi halinde Tüzükte Genel Başkan'a verilen diğer görevlerin yerine getirilmesinde, Genel Başkan yardımcısı olur.
Ayrıca, Tüzükte verilen görev ve yetkilere ilişkin kararların yanında, acil ve zaruri hâllere münhasır olmak ve yapılacak ilk Parti Meclisi toplantısına sunulmak kaydıyla, Parti Meclisi yetkisindeki bütün konularda kararlar alıp bu kararları uygulatabilir.

50.MADDE - PARTİ MECLİSİNİN OLUŞUMU ve ÇALIŞMA ESASLARI

Parti Meclisi, Büyük Kurultay'dan sonra partinin en üst seviyedeki karar organıdır. Parti Genel Başkanı ve Büyük Kurultay'da seçilen 50 asıl, 25 yedek üyeden oluşur. Genel başkan adaylarının blok listesi 25 asıl üye adayını geçemez. Kalan 25 asıl, 25 yedek üye çarşaf liste ile seçilir.

Parti teşkilâtında herhangi bir görev yürütmekte olanlardan Parti Meclisi üyeliğine seçilenlerin, bu göreve başlayabilmeleri için eski görevlerinden ayrılmaları gerekir. Parti Meclisi'nin görevi seçildikleri kongreyi takip eden olağan kongreye kadar devam eder. Bu süre içinde istifa ve diğer sebeplerle Kurulda meydana gelecek boşalmalar, yedek üyelerin sırasıyla göreve daveti sonucunda doldurulur. Boşalan üyenin yerine seçilen kişi, asıl üyenin süresini tamamlar.

Parti Meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğu ile 3 ayda bir toplanır. Ayrıca, Genel Başkan gerekli gördüğü hallerde Parti Meclisi'ni toplantıya çağırır. Toplantıların yer, zaman ve gündemini Genel Başkan belirler.

Kararlar toplantıya katılanların çoğunluğu ile alınır. Oyların eşitliği hâlinde Genel Başkan'ın tercihte bulunduğu tarafın görüşü benimsenir.

Parti Meclisi, Genel Başkanın bulunmadığı zamanlarda Genel başkan vekilinin başkanlığında toplanır. Herhangi bir mazereti olmaksızın üst üste üç toplantıya katılmayan üye istifa etmiş sayılır.

51.MADDE - PARTİ MECLİSİ'NİN GÖREV VE YETKİLERİ

- a. Parti program ve tüzük hükümleri ile Büyük Kurultay kararlarının uygulama esaslarını tespit etmek,
- b. Anayasa, siyasi partiler ve seçim kanunları ile Parti Tüzük, Program ve politikaları doğrultusunda Partinin bütün teşkilât Kademelerinin sevk ve idaresine ilişkin kararlar almak,
- c. Parti Tüzük ve Programında yer alan amaç, temel ilke ve hedefler ile Parti politikalarının toplumun her kesimine yayılması, tanıtılması ve benimsenmesine yönelik çalışmaların yürütülmesi için gerekli kararları almak, çalışmaları yapmak,
- d. Parti faaliyetlerinin yürütülmesine temel olmak üzere hazırlanan çalışma programlarını onaylamak ve bu programları yürütecek birimlerin teşkil edilmesine karar vermek,
- e. Anayasa ve Siyasi Partiler Kanunu ile sair ilgili mevzuat hükümleri uyarınca lüzum görülen yerlerde parti teşkilâtları kurmak, kurmaya yetki vermek ve feshetmek, işten el çektirmek, teşkilâtı bir bütün hâlinde geliştirmek ve yaygınlaştırmak,
- f. Hükümet kurulması, kurulacak hükümete ortak olunması veya hükümetten çekilmeye karar vermek,
- g. Hazırlanan Parti faaliyet raporu ile kesin hesabı onaylayarak Büyük Kurultay'a sunmak,
- h. Milletvekili genel veya ara seçimleri ile mahalli seçimlere katılıp katılmamaya karar vermek; seçim işlerini düzenlemek, sevk ve idareye ilişkin kararlar almak,
- i. Milletvekilliği ve belediye başkanlıkları ile il genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri için aday tespitine ilişkin usul ve esasları belirlemek,
- j. Bu Tüzükte ve Siyasi Partiler Kanununda gösterilen esaslar dâhilinde parti gelirlerini artırmak için gerekli tedbirleri almak ve çalışmalarda bulunmak,

- k. Parti Teşkilâtı'nın mevzuat hükümleri doğrultusunda çalışmasını temin etmek ve her kademedeki Parti faaliyetlerinde etkinliğin artırılması için, Genel Başkan tarafından atanan parti müfettişlerinin görev, yetki ve sorumluluklarını belirlemek,
- l. Genel Merkez ile il ve ilçe teşkilâtlarına ait faaliyet raporu, bütçe ve kesin hesapları süresi içinde inceleyerek onaylanmalarını ve birleştirilmelerini sağlayarak, Büyük Kurultay'ın onayına sunulmasına karar vermek,
- m. Parti Program ve Tüzüğü'nde gerekli değişiklikleri tespit etmek, değişiklik tasarılarının hazırlanmasını sağlamak ve bu tasarılarından uygun görülenlerin Büyük Kurultay'ın onayına sunulmasına karar vermek,
- n. Tüzükte öngörülen ve parti içi faaliyetleri düzenleyen yönetmelik tasarılarını karara bağlamak,
- o. Zorunlu sebepler dolayısıyla Büyük Kurultay'ın toplanamadığı hâllerde, partinin hukuki varlığına son verilmesi ve tüzük ve programının değiştirilmesi dışındaki kararları almak,
- ö. Siyasi partiler ve seçim kanunları ile ilgili diğer kanunların ve Parti Tüzüğü'nün verdiği bütün görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak.
- p. Tüzüğü'nün 71. Maddesinde belirtilen durumlarda merkez disiplin kurulu kararlarını oylamak, karar vermek.

52.MADDE - YÜKSEK DANIŞMA KURULU

Genel Başkan'ın parti çalışmaları için seçtiği danışmanlardan oluşur.

1. Görev süreleri; azletme, istifa veya ölüm gibi sebepler olmadığı takdirde kendilerini seçenin görev süresi kadardır.
2. Kararları tavsiye niteliğinde olup davetli olsalar dahi bağlayıcı karar gerektiren toplantılarda oy kullanamazlar.

53.MADDE - PARTİ MÜFETTİŞLİĞİ

Genel Başkan, her kademedeki parti faaliyetlerinin Anayasa, kanunlar, Parti Tüzük ve Programı ile ülke ve Parti menfaatleri doğrultusunda yürütülmesini sağlamak ve bu faaliyetlerde etkinliği artırmak için, denetim çalışmaları yapmak üzere yeteri kadar parti müfettişi görevlendirebilir. Denetimle görevlendirilecek parti müfettişlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

1. Genel Başkan; Parti Teşkilatının Kanunlara, Parti Tüzük ve Programına göre çalışıp çalışmadıklarını denetlemek için müfettişler görevlendirebilir, normal denetlemeler haricinde özel durumlarda müfettişleri kendi yetkisiyle donatabilir.
2. Müfettişler parti üyelerinden olduğu gibi parti üyeleri dışından da görevlendirilebilir.
3. Parti Müfettişlerine; Parti Müfettiş kimliği ve görev yazısı verilir.
4. Müfettiş raporları bağlayıcı olmayıp partinin ilgili kurullarına sunulur, raporlarla ilgili karar ve uygulama yetkisi parti merkez kurullarındadır.
5. Görev süreleri başlangıçta belirtilmemişse; azletme, istifa veya ölüm gibi sebepler olmadığı takdirde kendilerini seçenin görev süresi kadardır.

***YEDİNCİ BÖLÜM / BÜYÜK KURULTAY**

54.MADDE - BÜYÜK KURULTAY

Büyük Kurultay seçilmiş üyelerle tabii üyelerden teşekkül eder.

- a.** Seçilmiş delegeler; her il kongresinin seçtiği ve toplamı en fazla TBMM toplam üye sayısının iki katı, il kongrelerince seçilecek delege sayısı olarak dikkate alınır.
- b.** Tabii delegeler; Partinin Genel Başkanı, Parti Meclisi ve Merkez Disiplin kurullarının üyeleri, partili bakan ve milletvekilleri ile üyelikleri devam eden parti kurucularıdır. Üyeliği devam eden Parti kurucularının, seçilmiş Büyük Kurultay üye sayısının yüzde 15'inden fazla olması durumunda, Kongre üyesi olacakların yüzde 15 oranı ile sınırlandırılmasında Parti Genel Başkanı yetkilidir. Ancak parti üyeliğinden ayrılmış kurucular tekrar partiye üye kaydedilmiş olsa bile kurucu sıfatı ile tabii delege olamaz.

Büyük Kurultay'ın tabii delegeleri olanlar il kongrelerinde delege seçilemezler ve bu delegelerden Parti Meclisi üyesi olanlar, bu Kurulun ibrasına ilişkin oylamalara katılamazlar.

55.MADDE - BÜYÜK KURULTAY'IN GÖREV VE YETKİLERİ

Büyük Kurultay, partinin en üst düzeyde yetkili ve sorumlu karar organıdır. Parti teşkilâtının bütün Kademeleri ile her türlü Parti faaliyeti ve Parti politikası hakkında son ve kesin karar verme yetkisine sahiptir.

Başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

- a. Parti Genel Başkanı, Parti Meclisi ve Merkez Disiplin Kurulu asıl ve yedek üyelerini gizli oyla seçmek.
- b. Gerek görülmesi hâlinde Partinin Tüzük, Program ve adını değiştirmek.
- c. Gerekli gördüğü hallerde Partinin gelir-gider ve harcamalarını kapsayan kesin hesabını bir komisyon marifetiyle inceleyerek karara bağlamak.
- d. Parti Meclisi'ni ibra etmek veya kesin hesabı reddetmek.
- e. Kanunlar, Parti Tüzük ve Parti Programı çerçevesinde toplumu ve devleti ilgilendiren konular ile kamu faaliyetleri ve Parti politikası hakkında, genel nitelikte olmak şartıyla temenni kararları veya bağlayıcı kararlar almak.
- f. Parti yararı ve ilgilinin özel durumu itibarıyla gerek görülmesi durumunda, her kademedeki disiplin kurulunca verilen cezaları affetmek,
- g. Partinin feshine veya başka bir parti ile birleşmesine ve böylece hukuki varlığı sona erecek olan Partinin, taşınır ve taşınmaz malları ile haklarının tasfiye usul ve esaslarını belirlemek.
- h. İlgili kanunlar ile bu tüzükte Büyük Kurultay tarafından karara bağlanması öngörülen sair hususları karara bağlamak.

56.MADDE - BÜYÜK KURULTAY TOPLANTILARI VE GÜNDEM

Olağan ve olağanüstü olmak üzere iki farklı Büyük Kurultay toplantısı düzenlenebilir. Büyük Kurultay'ın olağan toplantıları Parti Meclisi'nin tespit edeceği yer ve zamanda yapılır. Ancak bu toplantılar arasında geçecek süre iki yıldan az, üç yıldan fazla olamaz.

Olağanüstü Büyük Kurultay toplantılarına ise Genel Başkan ve Parti Meclisince gerek görülen hâllerde veya Büyük Kurultay delegelerinin en az beşte birinin imzaları ile birlikte noterce onaylı yazılı talebi üzerine çağrılabilir. Bu toplantılarda sadece toplantı gündeminde yer alan konular görüşülür ve karara bağlanır, olağanüstü toplantılarda (ölüm veya istifa sonucu ortaya çıkan seçim yapılmasını mecburi kılan kanuni bir mecburiyet yoksa) seçim yapılamaz.

Büyük Kurultay gündemini Parti Meclisi hazırlar. Olağanüstü toplantının gündemi ise, davet yapan organca düzenlenir. Gündemsiz olağanüstü toplantı talebinde bulunulamaz.

Büyük Kurultay'ın toplanacağı gün, yeri, saati ve gündemi ile çoğunluk sağlanamadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususlar kongreden en az 15 gün önce il başkanlıklarına bildirilir ve mutad vasıtalarla ilan edilir. Toplantının yeri, zamanı ve gündemi ile ikinci toplantıya dair hususlar ve Büyük Kurultay üyelerini gösterir delege listesi, kongre toplantısından en az 15 gün önce yetkili ilçe seçim kurulu başkanına bildirilir. Bu liste, Büyük Kurultay yoklama cetvelini teşkil eder.

57.MADDE - BÜYÜK KURULTAY'IN AÇILIŞI

Büyük Kurultay, Parti Genel Başkanı veya teşkilât işlerini yürüten Genel Başkan Yardımcısı yahut Genel Başkanın görevlendireceği Parti Meclisi üyelerinden biri tarafından usulüne uygun olarak yoklama yapıldıktan sonra yeterli çoğunluk sağlanmışsa açılır.

Büyük Kurultay'ın karar yeter sayısı hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğudur. Oylarda eşitlik hâlinde Genel Başkan'ın oyu doğrultusunda karar alınır.

Parti Tüzük ve Programında değişiklik yapılmasına ve partinin genel politikasını ilgilendiren konularda karar alınmasına bağlı teklifler hakkında karar verebilmek için bunların; Genel Başkan, Parti Meclisi 2/3 çoğunluğu ya da Büyük Kurultay üyelerinin en az beşte biri tarafından ileri sürülmüş olması gereklidir.

Kanun, Parti Tüzüğü ve Parti Programı çerçevesinde, toplumu ve devleti ilgilendiren konular ile kamu faaliyetlerine ilişkin Parti politikasının oluşturulmasına dair teklifleri karara bağlamak için, bu tekliflerin hazır bulunanların en az üçte biri tarafından yapılmış olması şarttır. Bu gibi teklifler,

Büyük Kurultay tarafından seçilecek bir değerlendirme komisyonunda görüşüldükten sonra, komisyonun hazırlayacağı rapor incelenir ve karara bağlanır.

58.MADDE - KONGRE DİVANI VE GÖREVLERİ

Büyük Kurultay'da gündeme geçilmeden önce; bir başkan, iki başkan yardımcısı ve en az iki katip üye seçilerek kongre divanı teşkil edilir. Büyük Kurultay'ın divan başkanı gizli oyla seçilir. Aday tek olduğunda bu seçim açık (iş'ari) oylamayla yapılır. Kongre divanı başkan yardımcıları ve kâtipleri açık oylamayla seçilir.

Kongre divanı; gündeme uygun olarak kongreyi yönetmek, müzakereleri idare etmek, toplantı düzenini sağlamak, oylamaların sayım ve dökümlerini denetlemek ve tasnif sırasında veya sonradan yapılan itirazları inceleyip karara bağlamak ve kongre tutanağı hazırlayıp imzalamakla görevlidir.

59.MADDE - AÇILIŞ KONUŞMASI VE RAPORLARIN OKUNMASI

Büyük Kurultay'da divanın oluşumundan sonra, açılış konuşması için Parti Genel Başkanı'na süre sınırı olmaksızın söz verilir. Genel Başkan yoksa Genel Başkanlığa vekâlet eden üye açılış konuşmasını yapar. Daha sonra Parti Meclisi'nin faaliyet raporu Genel Başkan tarafından görevlendirilen bir üye tarafından okunur.

60.MADDE - KOMİSYONLARIN OLUŞUMU

Büyük Kurultay'da divan çalışmalarına yardımcı olmak üzere, konunun özelliğine ve kongrede beliren eğilime uygun olarak, divana karşı sorumlu olacak yeter sayıda komisyon kurulur. Her komisyon bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir katip seçmek suretiyle komisyon divanını teşkil eder. Divan, gündemi belirleyerek incelemeleri başlatır.

Divan, işin mahiyetine uygun olmak kaydıyla, özel ihtisas gerektiren herhangi bir konunun açıklanması veya savunulması görevini, Kongre üyelerinden birine verebilir.

Komisyon divanının toplantı yeter sayısı üye tam sayısının salt çoğunluğu, karar yeter sayısı ise oylamalara katılanların çoğunluğudur. Oylarda eşitlik olması durumunda divan başkanının bulunduğu tarafın görüşü kabul edilmiş sayılır.

Komisyon başkanı, inceleme sonuçlarını gösterir komisyon raporunu, varsa ekleri ile birlikte üyelere imzalatırdıktan sonra Büyük Kurultay Divanına verir.

Komisyon raporu Büyük Kurultay'da görüşülerek oylanır. Kabul edilirse kesinlik kazanır.

61.MADDE - KONGRE GÖRÜŞMELERİ

Büyük Kurultay görüşmeleri gündemdeki sıraya göre yapılır. Kongre gündemine ve görüşme usulüne hâkimdir.

Gündemdeki sıranın değiştirilmesi veya bir konunun gündeme alınması Kongre kararına bağlıdır. Gündem üzerinde fikir birliği sağlanınca, başkan gündemin bu hâliyle kabulünü açık oylamaya sunar.

Görüşmeler, söz isteği sıraları tespit edilerek yürütülür. Parti Genel Başkanına, Parti Meclisi üyeleri ile komisyon başkanları veya sözcülerine öncelik tanınır.

Kongrede bulunan ve delege olmayan misafirlere söz ve konuşma hakkı Büyük Kurultay üyelerinin kabul oyları ile tayin olunur.

Çalışma raporunda daha önce muhalefet şerhi vermiş olan Parti Meclisi üyesine, rapor aleyhine konuşmak üzere söz verilmez.

62.MADDE - SEÇİM HAZIRLIKLARI VE ADAYLIK

Büyük Kurultay üyelerinin isim listesi, toplantı tarihinden en az 15 gün önce Yüksek Seçim Kurulunun belirlediği ilçe seçim kurulu başkanına iki nüsha hâlinde verilir. Siyasi Partiler Kanunu'nun 21'nci maddesindeki esaslar dâhilinde seçim kurulu başkanınca tasdik edilen bu listeler kongre toplantı tarihinden en az yedi gün önce Parti Genel Merkez binasına asılarak ilân edilir. İlân suresi üç gündür ve bu süre içerisinde yapılacak itirazlar, ilgili hâkim tarafından en geç iki gün içerisinde karara bağlanır. Kesinleşen ve mühürlenerek partiye iade edilen listeye hiçbir suretle itiraz edilemez.

Büyük Kurultay tarafından yapılacak, Genel Başkan, Parti Meclisi ve Merkez Disiplin Kurulu üyeliği seçimleri yargı gözetimi altında gizli oy ve açık tasnif esasına göre aşağıdaki şekilde yapılır. Büyük Kurultay'da genel başkanlığa ve seçim yapılacak diğer organlara adaylık başvurusu için Kongre Başkanlık Divanınca belirli bir süre tespit edilerek kongreye duyurulur. Bu süre sonunda adaylar ilân edilirler. Aynı kişi, partinin seçim yapılacak farklı organlarına aynı anda aday olamaz. Bir Büyük Kurultay delegesi, birden çok genel başkan adayını genel başkanlık için teklif edemez. Birden fazla aday için teklifte bulunanların imzaları geçersiz sayılır. Teklife ilişkin imzalar divan başkanı veya görevlendireceği kişinin huzurunda verilir.

Genel başkan adayı olabilmek için; milletvekili olabilmek şartlarına sahip bulunmak, aday olacağı Büyük Kurultay'dan en az bir önceki olağan kongre tarihi itibarıyla parti üyesi olmak ve bu sürede başka partilerin üyesi, aday adayı ya da adayı olmamış olmak, tüzüğümüzün partili üyelerin görev ve sorumluluklarını düzenleyen maddesine aykırı davranmamış olmak, en az 1/5 Genel Kurul delegesinin yazılı önerisi ile genel başkanlığa teklif edilmiş olmak gerekmektedir.

Parti Genel Başkanlığı için aday gösterilenlerin, oy pusulaları ayrı ayrı, farklı renklerde ve yeter sayıda çoğaltılarak Kongre Divanına teslim edilir.

Parti Meclisi ve Merkez Disiplin Kurulu üyeliği seçimlerine aday olabilmek için Genel Kurul delegesi olmak gerekir. Delege olmayan kişilerin aday olabilmesi için parti üyesi olması ve en az 40 genel kurul delegesinin imzası ile adaylığa teklif edilmesi şarttır. Teklife ilişkin usul, divan başkanlığınca belirlenir. Büyük Kurultay tarafından seçilecek kurul asıl ve yedek üyeliklerinde, Tüzüğün 10'uncu maddesinin (b) bendinde yer alan üç aylık süre şartı aranmaz.

Büyük Kurultay'da yapılacak seçimlerde Parti Meclisi ve Merkez Disiplin Kuruluna aday olanlar; her kurul için ayrı ayrı belirtilmek suretiyle aynı toplu listede gösterilebileceği gibi, her kurul için ayrı toplu listeler de düzenlenebilir.

Bu şekillere uygun hazırlanmış ve farklı renklerde olabilecek toplu oy pusulaları kongre başkanlık divanınca tasnif edilerek, mühürlenmek için görevli seçim kuruluna verilir.

Ayrıca, her kurul için ayrı ayrı olmak üzere asıl üye ve yedek üye ayrımı ile sayı sınırlaması yapılmaksızın listeler oluşturulabilir.

Bu listelere yazılan her ismin karşısına bir işaret kutusu konularak çoğaltılır ve mühürlenerek oy pusulası hâline getirilmek üzere ilçe seçim kurulu başkanına verilir.

Seçim yapılacak kurullara toplu listeler dışında ferdi olarak müracaat etmek suretiyle aday olanlar, divan başkanlığınca aday olunan her organ için ayrı bir liste oluşturulmak suretiyle işleme konulur. Bu listelerde isim sıralaması, her organ için ayrı ayrı kura ile belirlenen bir isim başa yazılmak ve alfabetik sıraya göre diğer isimlerin bu ismi takip etmesi şeklinde yapılır.

Sıralama yapılan münferit aday listelerinin başına "Ortak Liste" şerhi düşülerek, her ismin karşısına bir işaret kutusu konulmayı müteakip, çoğaltılır ve mühürlenip oy pusulası hâline getirilmek üzere seçim kurulu başkanına verilir.

Toplu listeler dışındaki listelere, yedek üye yazılamaz.

Kongrelerde yapılacak seçimler, ilgili seçim kurulunun gözetimi ve denetiminde yapılır. Seçim kurulu başkanı, bir başkan ile iki üyeden oluşan yeteri kadar seçim sandık kurulu oluşturur. Sandık kurulu başkanı ile bir üyesi memurlar, diğer üyesi de aday olmayan Parti üyeleri arasından seçilir. Ayrıca her sandık için aynı şekilde üçer yedek üyede belirlenir. Seçim sandık kurulu başkanının yokluğunda kurula, memur üye başkanlık eder. Seçim sandık kurulu, kanunun ve tüzüğün öngördüğü esaslara göre seçimlerin yürütülmesi ve oyların tasnifiyle görevli olup, bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız devam eder.

63.MADDE - OYLARIN KULLANILMASI

Seçim kurulunca mühürlenerek kesinleştirilmiş bulunan Büyük Kurultay üye listesinde isimleri yer almayanlar oy kullanamazlar. Oy vereceklere, nüfus cüzdanı veya resimli kimlik kartıyla bilgileri tespit edildikten ve listede isminin karşısına imza atıldıktan sonra oy kullanılır. Delegeler, temsil ettikleri illerin alfabetik sırasına göre, sadece kendi oylarını kullanabilirler.

Oylar, aday olunan kurulu belirtmek suretiyle toplu liste hâlinde kullanılmış ve aynı organ için; bir zarftan birden fazla aynı toplu liste çıkmış ise bu listelerden biri, birden fazla farklı toplu liste çıktığında ise her iki liste de geçersiz sayılır.

Kimin tarafından verildiğine dair işaret taşıyan zarf ve oy pusulaları geçersiz sayılır.

Seçim yapılan organın üye sayısından fazla kişinin aday gösterildiği listelerde, adayların isimlerinin sol başındaki kutuyu işaretlemek suretiyle oy kullanılır. Bu durumda delege; Merkez Disiplin Kurulu için en çok 1, Parti Meclisi için en çok 1 adayı işaretleyebilir.

İşaretsiz veya eksik sayıda işaretle zarfa konulan listelerdeki oylar tasnif edilirken, isim sırasına göre yukarıdan aşağıya, o kurulun sayısı tamamlanıncaya kadar olan adaylar birer oy almış sayılır. Oyların yukarıda belirtilenden farklı kullanılması hâlinde, belirtilen sayıdan az veya fazla adayın işaretlenmesi ya da adayların isimlerinin çizilmesi ve benzeri durumlarda oy pusulası hiç işaretlenmeden kullanılmış sayılır.

Kongrede bulunan delegelerin tamamı oy kullandıktan ve sandık kurulunca yapılan uyarılara rağmen oy kullanacak başka delege kalmadığı anlaşıldıktan sonra, durum sandık kurullarınca bir tutanakla tespit edilerek sandıklar açılır ve oy sayımına geçilir.

Sayım ve döküm sırasında en fazla oy alanlar asıl üyeliklere, diğerleri de sırasıyla yedek üyeliklere seçilmiş sayılırlar. Eşit oy alan adaylar varsa kura çekilir.

Oylar toplu liste hâlindeki oy pusulaları olarak kullanılmış, asıl ve yedek üyelerin sıfatları belirtilmiş ise değerlendirme bu şekle uygun yapılır. Aday isimlerinin üzerinin çizilmesi halinde oy pusulaları hiç işaretlenmemiş kabul edilir.

Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazlar hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

64.MADDE - KONGRE TUTANAKLARI

Seçim sonuçları, sandık seçim kurullarınca açıklanır ve bu sonuçlar tutanakla tespit edilir. Kongre tutanakları, kongre başkanlık divanınca en az üç suret düzenlenerek, kongreye ilişkin diğer belgelerle birlikte yeni seçilen Genel Başkan'a verilir.

Kullanılan oylar ve seçim sonuçlarına ilişkin tutanak ile kongre tutanağının birer örneği ilgili seçim kurulu başkanına teslim edilir.

65.MADDE - MAL BİLDİRİMİ

Parti Meclisi üyeleri ile il başkanları seçildikleri kongreyi takip eden iki ay içerisinde, Genel Sekreterlikçe belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde Parti Genel Sekreterliğine mal bildiriminde bulunurlar.

***SEKİZİNCİ BÖLÜM / DİSİPLİN HÜKÜMLERİ**

66.MADDE - DİSİPLİN KURULLARI

Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına, Parti Tüzüğüne, yönetmeliklere ve partinin yetkili organlarınca alınan kararlara aykırı hareket eden parti üyeleri hakkında karar vermek ve Tüzükte gösterilen diğer disiplin işlerini yürütmek üzere; illerde il disiplin kurulları, Genel Merkezde Merkez Disiplin Kurulu, TBMM Parti Grubunda ise Grup Disiplin Kurulu kurulur.

Her kademedeki disiplin kurulu üyeleri, kongreler ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubu üyelikleri hariç olmak üzere Partide başka bir organ veya kurulda görev alamazlar, Partiye bir hizmet bağı ile bağlı olamazlar ve Partiden herhangi bir surette gelir sağlayamazlar.

Disiplin Kurulunun görev süresi müteakip kongreye kadar devam eder. Üyeliklerde boşalma olması hâlinde yedekler sıra ile göreve çağrılır.

Merkez Disiplin Kurulu, Büyük Kurultay'dan sonraki ilk toplantısında kendi arasından bir başkan, bir başkan vekili ve bir de sekreter seçer. İl disiplin kurulları da aynı şekilde kendilerini seçen il kongrelerinden sonra toplanıp aralarından bir başkan seçerler.

Disiplin kurulları, üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu ile toplanır, hazır bulunanların çoğunluğu ve gizli oyla karar verir.

Ancak, Partiden kesin çıkarma kararları için üye tam sayısının çoğunluğunun kararı gereklidir. Disiplin Kurulu üyeleri; eşleri, birinci ve ikinci derece kan ve sıhri hısımları ile aynı kurulda görev alamazlar ve bunlarla ilgili toplantılarda oy kullanamazlar.

Disiplin kurulları kendilerine tevdi edilen bir mesele ile ilgili olarak en geç 15 gün içinde takibat başlatmak ve konuyu en geç iki ay içinde görüşerek karara bağlamak zorundadır. Aksi halde konu, takibat yapılan kişinin lehinde kesinleşmiş sayılır.

Disiplin Kuruluna sevk edilen partili kendisini sözlü veya yazılı savunabilir. Savunma için süre, savunmaya davet yazısının tebliğinden itibaren 15 gündür. Ancak, seçimlerde ve herkesin gözü önünde veya yayın yoluyla işlenen disiplin suçlarında bu süre 7 gündür. Sözlü savunma tutanakla tespit edilir.

Süresi içinde savunma yapmayanlar savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.

Savunmaya çağrı, Disiplin Kurulu Başkanlığınca yazılı olarak yapılır. Bu yazıda iddia olunan suç ve varsa uygulanması istenen disiplin cezası ile takibata sebep olan fiiller açık bir şekilde belirtilir. Disiplin kurulları, işlenen fiile uygun olarak Tüzükte öngörülen cezayı verir. Disiplin organlarınca verilen cezalara ilişkin kararlar gerekçeleri ile beraber en geç 30 gün içinde ilgililere tebliğ edilir.

67.MADDE - MERKEZ DİSİPLİN KURULU

Merkez Disiplin Kurulu, Büyük Kurultay tarafından seçilen 7 asıl ve 7 yedek üyeden meydana gelir. Merkez Disiplin Kurulu; Genel Başkan, Parti Meclisi üyeleri, Yüksek Danışma Kurulu üyeleri, Merkez Disiplin Kurulu üyeleri, il yönetim kurulu başkan ve üyeleri, büyükşehir ve il belediye başkanları ile TBMM'nin yasama, denetim ve diğer faaliyetleri dışındaki beyan, tavır ve davranışları bakımından partili milletvekilleri ve milletvekili olmayan partili bakanlar için birinci derece karar merciidir.

Merkez Disiplin Kurulu, il disiplin kurullarınca alınan ve kendisine itiraz yolu ile gelen kararları; incelemek, tasdik etmek, lehte ve aleyhte değiştirmek veya tamamen kaldırmak suretiyle kesin olarak sonuçlandırır.

Merkez Disiplin Kurulu, bir il disiplin kurulunun boşalması hâlinde, bu kurulun görevini geçici olarak yürütmek üzere komşu bir il disiplin kurulunu görevlendirebilir.

68.MADDE - MÜŞTEREK DİSİPLİN KURULU

Müşterek Disiplin Kurulu; Merkez Disiplin Kurulu ile TBMM Grup Disiplin Kurulunun bir araya gelmesiyle oluşur. Merkez Disiplin Kurulu Başkanı, Başkan Vekili ve Sekreteri, Müşterek Disiplin Kurulunun da başkanlık divanını oluşturur. Partili milletvekillerine ilişkin olarak Grup Disiplin Kurulunun veya Merkez Disiplin Kurulunun vermiş olduğu karara ilgilinin itirazı hâlinde, son ve kesin kararı Müşterek Disiplin Kurulu verir.

69.MADDE - İL DİSİPLİN KURULU

İl Disiplin Kurulu, il sınırları dâhilinde ikamet eden ve diğer üst disiplin kurullarının görev sahasına giren partililer dışında kalan bütün partililer hakkında birinci derecede disiplin karar merciidir.

İl Disiplin Kurulu kendiliğinden tahkikat yapamaz. Kendisine Tüzükte gösterilen yetkili organlarca intikal ettirilen dosyaları inceler ve karara bağlar. İl Disiplin Kurulunun kararlarına karşı ilgililerce tebliğ tarihinden itibaren 10 gün içinde, Merkez Disiplin Kuruluna başvurularak itiraz edilebilir.

Merkez Disiplin Kurulu kararı kesindir.

70.MADDE - DİSİPLİN CEZALARI

Disiplin kurullarınca uygulanacak disiplin cezaları:

1. Uyarma,
2. Kınama,
3. Partiden veya gruptan geçici çıkarma,
4. Partiden veya gruptan kesin çıkarma.

Bir TBMM Parti Grubu üyesinin, grup üyeliğinden kesin çıkarılması parti üyeliğinden kesin çıkarılmayı, parti üyeliğinden kesin çıkarılması ise, Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubu üyeliğinden kesin çıkarılmayı gerektirir. Kesin çıkarma cezası alanlar bir daha partinin üyesi ve adayı olamazlar, hiçbir organında görev alamazlar.

Geçici çıkarma cezası 6 aydan az, 2 yıldan fazla olamaz. Geçici çıkarma cezası, Disiplin Kurulu karar tarihinden başlar ve ceza süresince ilgili; grup üyesi ise grup çalışmalarına, parti üyesi ise parti faaliyetlerine katılamaz, faaliyetlerine katılmayacağı parti organlarına hiçbir teklifte

bulunamaz. Ancak bu hüküm, o üyenin Parti Tüzüğüne, Parti Programına, partinin diğer mevzuatına ve organlarının bağlayıcı kararlarına uyması gereğini ortadan kaldırmaz. Geçici çıkarma cezası almış olan parti üyeleri, ceza süresince Tüzüğün 10'uncu maddesinde düzenlenen Parti Üyeliğinin Sağladığı Haklar'dan yararlanamazlar. Cezanın bitiminden sonraki bir yıllık süre içerisinde de Genel Merkez teşkilâtında ve kurullarında kendilerine görev verilemez ve bu kurullar için aday olamazlar.

71.MADDE - DİSİPLİN CEZALARINI GEREKTİREN HALLER

Partili üyenin kanun, Parti Tüzük ve Programına uymayan olumsuz davranışlarda bulunması hâlinde, hakkında aşağıdaki cezalar uygulanır.

1. Uyarma Cezasını Gerektiren Hâller

- Yetkili organlarca davet edildiği hâlde toplantılara katılmamak,
- Parti içi birlik ve beraberliği zedeleyecek davranışlarda bulunmak,
- Parti içi yazışmalarda Tüzük ve Yönetmelikte öngörülen kademelere uymamak,
- Partinin yetkili organlarınca verilen görevleri mazeretleri olmaksızın kabul etmemek veya zamanında yerine getirmeyerek ihmal etmek.

2. Kınama Cezası Gerektiren Hâller

- Kanunlara, Parti Tüzük ve Programı ile yönetmelik hükümlerine ve partinin yetkili organları tarafından verilen kararlara söz, yazı ve sair şekillerde aleyhte davranışlarda bulunmak,
- Parti içerisinde huzursuzluk ve geçimsizlik yaratmak,
- Partide tutulması gereken defter ve kayıtları usûlüne uygun olarak tutmamak,
- Görevi ihmal veya savsaklamak.

3. Geçici Çıkarma Cezasını Gerektiren Haller

- Milletvekili, il genel meclisi, belediye başkanlığı ve belediye meclisi seçimleri için yetkili organların onayı olmaksızın adaylığını koymak,
- Partide dayanışma ve iş birliğini bozacak, huzursuzluk yaratacak davranışlarda bulunmak,
- Kanuni sorumlulukları saklı kalmak kaydıyla Partideki görevi gereği kendisine teslim edilen eşya ve malzemeyi kaybetmek, görevden ayrılma ve ayırma hâlinde teslim etmemek veya teslim etmekten kaçınmak,
- Partinin her kademedeki yöneticileri hakkında gerçek dışı haber yaymak, iftira, karalama ve küçük düşürücü beyan ve davranışlarda bulunmak,
- Partinin gizli karar ve yazışmalarını her ne suretle olursa olsun açıklamak, dışarı sızdırmak,
- Yöneticilik görevini ihmal ederek partiye zarar vermek.

4. Kesin Çıkarma Cezasını Gerektiren Haller

- Milletvekilliği ve mahalli idareler seçimlerinde diğer partilerin veya bağımsız adayların lehinde çalışmak ve propagandalarını yapmak, açık veya gizli olarak Parti ve adaylarının aleyhine çalışmak,
- Siyasi Partiler Kanununca yasaklanmış konuları ihmal etmek suretiyle parti hakkında kanuni takibata yol açacak davranışlarda bulunmak,
- Partiyi ve parti yetkililerini gerçek dışı iddia ve gerekçelerle şikâyet etmek ve parti yetkililerinin bilgisi olmadan parti adına resmi makamlarla muhatap olmak, yalan bilgi ve beyanda bulunmak, yetkisiz demeç yayımlamak, partinin yetkili organları nezdinde demokratik ve medeni ölçüler çerçevesinde halledilmesi gereken parti içi meseleleri, belli kademe ve silsile düzenini bozarak basın ve yayın organlarında açık şekilde tartışma ve polemik konusu yapmak,
- Partiyi şahsi menfaatlerine alet etmek,
- Partinin birlik ve beraberliğini ciddi şekilde bozacak ve Genel Başkan, Genel Sekreter ve bunlardan sonra hiyerarşide bulunan görevlilere ve parti organlarına karşı ağır disiplinsizlik teşkil edecek veya manevi şahsiyetlerini rencide edecek ya da parti faaliyetlerini önemli surette aksatacak, partinin gelişmesine mâni olacak davranışlarda ve faaliyetlerde bulunmak veya başkalarını böyle davranış ve faaliyetlere ikna ve teşvik etmek,

f. Parti evrak ve kayıtları üzerinde tahrifat yapmak veya saklanması gerekli belgeleri ortadan kaldırmak,
g. Kongrelerde yapılan seçimlerde oy pusulalarında tahrifatta bulunmak, sahtecilik yapmak, seçimlere hile karıştırmak ve bu gibi hareketlerin içinde bulunanlarla iş birliği yapmak, yapılmış olan seçimlerin neticeleri ile ilgili şüphe yaratabilecek, gerçek dışı sözlü veya yazılı beyanda bulunmak ya da bu şekilde basın açıklamaları yapmak,
h. Üyelik ve delege olmaktan kaynaklanan haklarını kötüye kullanmak suretiyle kasten Partiye zarar vermek,
i. Sahte evrak düzenlemek ya da bu amaçla üye ve delegeleri kışkırtmak ve yönlendirmek, usulüne uygun olmayan işlemler yapmak suretiyle, parti içinde huzuru bozmak, kargaşa yaratmak ve kamu oyunda partinin saygınlığına hanel getirici davranışlarda bulunmak.
Disiplin cezalarında herhangi bir üye hakkında takibat yapan disiplin kurulu, suçun işleniş tarzı ve olayın mahiyetine göre sevk eden kurulca talep edilen cezadan ağır olmamak kaydıyla yukarıda sözü geçen disiplin cezalarından herhangi birini vermeyi kararlaştırabilir.
Disiplin cezalarının herhangi birisiyle cezalandırılan bir üyenin aynı disiplin suçunu tekrar işlemesi veya aynı cezaya konu farklı fiili işlemesi hâlinde bir üst disiplin cezası ile cezalandırılır.
Daha önce disiplin cezası almamış olmak kaydıyla ilgilinin durumu ve işlenen fiilin mahiyeti dikkate alınarak Tüzükte öngörülen cezanın bir altı da uygulanabilir.
Sayılan hususlardan dolayı disiplin suçu işlediğine dair bilgi, disiplin kuruluna sevk yetkisine sahip organlara ulaştığı tarihten itibaren 6 ay içerisinde bu kurulca sevk işlemi yapılmazsa veya her hâlde olaydan itibaren üç yıl geçtikten sonra bu üye hakkında zaman aşımı dolayısıyla takibat yapılamaz.
Merkez disiplin kurulu tarafından hakkında kesin ihraç kararı verilen parti kurucusu, milletvekili, il belediye başkanı, bir kurultayda genel başkan adayı (genel başkan aday adayları hariç) olmuş kişiler, başkanlık divanı üyeleri ve parti meclisi üyelerinin partiden kesin ihracı parti meclisinin kararı en az 2/3 çoğunlukla onaylamasına bağlıdır.
Karar onaylanmazsa dosya merkez disiplin kuruluna iade olunur ve tekrar görüşülür. Merkez disiplin kurulunun kararda direnerek tekrar kesin ihraç kararı vermesi durumunda aynı süreç tekrar işler ve karar parti meclisinin onayına sunulur. Parti meclisi onaylamadıkça tedbirli disiplin süreci devam etmekle beraber kesin ihraç gerçekleşmez.

72.MADDE - DİSİPLİN TAKİBATI YAPMA YETKİSİ

Bir partili hakkında disiplin takibatı yapılması ve ilgili disiplin kuruluna sevk edilmesine, İl Yönetim Kurulu, Genel Başkan, Parti Meclisi veya Grup Yönetim Kurulu yetkilidir.
İl içerisinde ikamet eden parti üyeleri, belde ve ilçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri, belde, alt kademe ve ilçe belediye başkanları ile belediye ve il genel meclisi üyeleri hakkında disiplin takibatı istemeye il yönetim kurulu yetkilidir.
İl yönetim ve disiplin kurulu başkan ve üyeleri, il ve büyükşehir belediye başkanları, Parti Meclisi, Yüksek Danışma Kurulu, Merkez Disiplin Kurulu üyeleri ile milletvekilleri, milletvekili olmayan bakanlar ve Genel Başkan hakkında disiplin takibatı istemeye Genel Başkan ve Parti Meclisi yetkilidir.
Milletvekillerinin, TBMM faaliyetleri ile ilgili veya Gruba ilişkin fiil ve hareketlerinden dolayı disiplin takibatı yaptırmaya Grup Yönetim Kurulu ve Genel Başkan yetkilidir.
Parti Meclisi üyeliği sona eren parti üyeleri hakkında disiplin tahkikatı, Genel Başkan ve yardımcıları veya Genel Sekreterin yazılı isteği üzerine bağlı bulunduğu il başkanlığınca yaptırılır. İl başkanlığı işlem dosyasını il disiplin kuruluna sevk eder.
Parti Meclisi partili bir üyenin işlediği iddia olunan suçun muhtevasını göz önüne alarak disiplin takibatının Merkez Disiplin Kurulunca yapılmasına karar verebilir.
Disiplin kurullarına sevk kararı, gizli oyla ve bu kararı alacak kurulun üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alınır.
Disiplin takibatı yapma işleminin nasıl olacağını disiplin kuruluna sevk etmeye yetkili organ tayin eder. Yetkili kurul, takibatı üyelere birine veya birkaçına yaptırabileceği gibi daha alt kademedeki bir organın üyelerine veya diğer partililere de yaptırabilir.

İlçe yönetim kurulları, disiplin takibatı yapılması isteklerini il yönetim kuruluna bildirirler. Talepleri il yönetim kurulu üyeleri veya başkanı ile ilgiliyse bu taleplerini yazılı olarak Parti Meclisi'ne iletirler. Bir şikâyetçinin bir üye hakkında kovuşturma isteğine bağlı suç duyurusunu yazı ile ilgili ve yetkili kurula yapması üzerine kovuşturma yapılabileceği gibi, yukarıda yetkileri belirtilen kurul veya kişilerce de doğrudan disiplin kovuşturması yapılabilir veya kurula sevk edilebilir. Bunun yanında mevcut şikâyet veya bilgiyi yerinde ve doğru bulmadıklarında takibata gerek olmayacağına karar verebilirler.

73.MADDE - DİSİPLİN KURULUNA TEDBİRLİ OLARAK SEVK

Partiden geçici veya kesin çıkarmayı gerektiren hâllerde disiplin takibatı yaptırmaya yetkili organ, ilgili üyeyi tedbirli olarak disiplin kuruluna sevk edebilir. Tedbirli olarak sevk kararı üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu ile alınır.

Bu hâllerde partili, Partideki görevinden alınmış olur ve derhâl görevinden uzaklaştırılır.

Hakkında tedbir kararı verilen üye, üç gün içinde takibatı yürütecek disiplin kurulu nezdinde itirazda bulunabilir. Bu istek disiplin kurulu tarafından 7 gün içinde karara bağlanır. Disiplin kurulunun tedbiri kaldırması veya tedbiri kaldırma isteğinin reddedilmesi kararı kesindir. Bu konuda Disiplin Kurulu kararını verinceye kadar üye, partideki görevine devam edemez.

Tedbir kararı kesin olmayıp, disiplin kurulunun geçici veya kesin çıkarma cezası ile birlikte kesinlik kazanır. Disiplin kurullarının cezayı tamamen kaldırması veya uyarma ve kınama cezası vermesi hâlinde tedbir kararı, yeni bir karara gerek kalmadan kalkar ve hakkında tedbir kararı alınan partilinin bütün hakları geri verilir.

Partiden kesin çıkarma kararı, üyenin kayıtlı bulunduğu il ve ilçe başkanlığı tarafından Parti kayıtlarından isminin silinmesi suretiyle yerine getirilir.

74.MADDE - İTİRAZ USÛLÜ

Disiplin Kurulunca verilen disiplin cezalarına karşı; hakkında hüküm verilen parti üyesi veya takibat yapan kurul tarafından bu Tüzükte aksine hüküm yoksa tebliğ tarihinden itibaren 10 gün içinde itiraz edilebilir. İtirazlar bu Tüzükte belirtilen esaslara göre itiraz dilekçesi ile bir üst kurula yapılabileceği gibi, kararı verecek olan disiplin kurulu başkanlığına da yapılabilir. İtirazlar en geç 15 gün içinde sonuçlandırılır. Verilecek karar kesindir.

Ayrıca, hakkında partiden veya gruptan geçici veya kesin çıkarma cezası verilen parti üyesi, bu cezaya karşı disiplin kuruluna sevk eden organ veya merci veya disiplin kurulunun görev veya yetkisizliği veya alınan kararların kanuna, Parti Tüzüğüne veya iç yönetmeliğe şekil veya usûl bakımından aykırı bulunduğu iddiasıyla, Parti itiraz yollarını kullandıktan sonra nihai karar niteliğindeki son karara karşı 30 gün içerisinde, nihai karar veren makamın bulunduğu Asliye Hukuk Mahkemesine itiraz edebilir.

***DOKUZUNCU BÖLÜM / TBMM PARTİ GRUBU**

75.MADDE - TBMM PARTİ GRUBU

Partinin, TBMM de 20 veya daha fazla milletvekili bulunması hâlinde, Parti grubu meydana getirilir. Parti Genel Başkanı tarafından TBMM Başkanlığına bir yazı ile grup kurulduğu bildirilir.

Parti milletvekilleri bu grubun üyeleridir.

Partinin, TBMM Grubunun çalışma usûl ve esasları bu Tüzükte gösterilen hükümler saklı kalmak kaydıyla Grup İç Yönetmeliğinde gösterilir. Grup İç Yönetmeliği'nin, Grubun kurulduğunu bildirim tarihinden itibaren 15 gün içinde Grubu meydana getiren milletvekilleri tarafından hazırlanarak, Grup milletvekillerinin salt çoğunluğu ile kabul edilmesi ve TBMM Başkanlığına verilmesi şarttır.

76.MADDE - GRUP BAŞKANI, BAŞKAN VEKİLLERİ VE GRUP YÖNETİM KURULU

Parti Genel Başkanı aynı zamanda Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubunun da başkanıdır. Genel Başkan milletvekili değilse, meclis grubu yapacağı ilk toplantıda üyeleri arasından üye tam sayısının salt çoğunluğu ile bir Grup Başkanı seçer. İlk iki turda salt çoğunluk sağlanamadığı takdirde, üçüncü turda en fazla oyu alan seçilmiş olur. Grup Yönetim Kurulu, başkan ve başkan vekilleri dâhil en az 10 üyeden oluşur. TBMM Parti Grubu, Grup Başkanına yardımcı olmak üzere

üyeleri arasından yeteri kadar başkan vekili ile asıl ve yedek Grup Yönetim Kurulu üyelerini seçer. Grup başkan vekilleri ve grup yönetim kurulu üye sayılarını belirlemeye parti grubu yetkilidir. Grup Başkanı ile Grup Yönetim Kurulu üyeleri ve başkan vekilleri her yasama yılının başında o yasama yılı için seçilir.

Üyeliklerde boşalma olması halinde, yedekler sıra ile çağrılarak kurul tamamlanır. Başkan ve başkan vekilliklerinde boşalma olması durumunda bu görevler için yeni seçim yapılır.

Genel Başkan dışında Parti Meclisi üyeleri, partinin TBMM Parti Grubu Yönetim, Disiplin ve Denetim kurullarının asıl ve yedek üyeliklerinde ve TBMM Başkanlık Divanında görev alamaz. Seçime ilişkin diğer usul ve esaslar Grup İç Yönetmeliği'nde gösterilir.

77.MADDE - TBMM GRUP DİSİPLİN KURULU

Grup Disiplin Kurulu, milletvekillerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi ve grup çalışmalarına ilişkin faaliyetlerindeki fiil ve eylemleri nedeniyle yapılacak takibatta, birinci derecede disiplin karar merci olarak görev yapmak üzere, parti grubunca kendi üyeleri arasından seçtikleri 5 asıl, 3 yedek üyeden meydana gelir. Bu kurul ayrıca yürütme işleri için bir başkan, bir başkan yardımcısı, bir de sekreter seçer.

Disiplin Kurulu, üye tam sayısının en az üçte iki çoğunluğu ile toplanır, kararlarını gizli oyla ve mevcudun çoğunluğu ile alır. Ancak, Gruptan kesin çıkarma cezaları için üye tam sayısının çoğunluğunun kararı gereklidir.

Milletvekilleri hakkındaki disiplin takibatının şekli, usul ve esasları ile kovuşturmayı gerektiren haller, disiplin cezaları ve itiraz usülleri, bu Tüzük hükümleri saklı kalmak kaydıyla TBMM Grup İç Yönetmeliğinde belirtilir.

78.MADDE - GRUP ÜYELERİNİN UYMASI GEREKEN ESASLAR

TBMM üyeleri, Meclis çalışmalarında; partinin ilkelerine, programına ve Parti Grup ve Büyük Kurultay kararlarına uymak ve bunları desteklemek, geçerli mazeretleri olmadıkça Meclis Genel Kurulu ve grup çalışmaları ile komisyon çalışmalarına katılmak zorundadırlar.

79.MADDE - GRUPTA GİZLİ OYLAMA

Grup Genel Kurulunda seçimlere ait oylamalar ile milletvekillerini bağlayıcı nitelikteki konulara ilişkin kararların oylamaları gizli oyla yapılır.

80.MADDE - GRUP HÜKÜMET İLİŞKİLERİ

Bakanlar Kuruluna veya bir bakana TBMM de veya Grupta, güven veya güvensizlik oyu verilmesi konusunda karar almak yetkisi, Grup Genel Kuruluna aittir.

***ONUNCU BÖLÜM / SEÇİMLERE KATILMA ve ADAY TESPİTİ**

81.MADDE - SEÇİMLERE KATILMA

Partinin her kademesi seçimlere katılmak için Siyasi Partiler Kanununda ve Tüzükte gösterilen şartları yerine getirmekle yükümlüdürler. Genel ve mahalli seçimlere katılıp-katılmamak, başka partilerle birlikte girmek, başka partilerle işbirliği veya ittifak yapma kararını Başkanlık Divanı (MYK) verir.

82.MADDE - ADAY TESPİTİ

Milliyetçi Türkiye Partisi milletvekili adayları ile bunların listelerdeki sıraları,

- Merkez adaylığı,
- Merkez yoklaması,
- Teşkilât yoklaması,
- Ön seçim, usüllerinden birisi, birkaçı veya tamamının bir arada veya ayrı ayrı uygulanması ve Siyasi Partiler Kanununun ilgili hükümlerine uyulması suretiyle tespit edilir. Hangi seçim çevresinde, hangi usulün tatbik edileceğine Başkanlık Divanı (MYK) karar verir.

83.MADDE - MERKEZ ADAYLIĞI

Merkez adayları, TBMM üye tam sayısının %5ini aşmamak ve ilini, seçim çevresini, aday listesindeki sırasını, ön seçim tarihinden en az on gün önce Yüksek Seçim Kuruluna bildirmek şartıyla Genel Başkan tarafından tespit edilir.

Merkez yoklaması, bütün üyelerin oy kullanabildiği parti içi tercih yoklaması durumunda da merkez adayları sayısı TBMM üye tam sayısının %5ini aşamaz.

Genel Başkan, merkez adayı tespit ve sıralamasında lüzum görürse ilgili teşkilât kademesinin ve seçim çevresi kademelerin de görüşünü de alır.

84.MADDE - MERKEZ YOKLAMASI

Bir seçim çevresinde Parti teşkilâtı bulunmaması, tek aday olması, herhangi bir nedenle o seçim çevresinde ön seçim yapılmasının mümkün olmadığı ilçe seçim kurulu başkanlığınca bildirilmesi veya yapılan ön seçimlerin yetkili seçim kurulunca iptal edilmesi hâllerinde ve Parti Meclisi'nin lüzum gördüğü sair hâllerde, Parti adaylarının Parti Meclisince tespit edilmesi, merkez yoklaması olarak ifade edilir.

Merkez yoklaması yapılacak seçim çevreleri Parti Meclisi tarafından tespit edilir. Parti Meclisi, bütün seçim çevrelerinde merkez yoklaması kararı alabileceği gibi sadece lüzum gördüğü seçim çevrelerinde de merkez yoklamasına karar verebilir.

85.MADDE - TEŞKİLÂT YOKLAMASI

Parti Meclisi'nin teşkilât yoklaması için karar verdiği seçim çevresinde, aday tespitine yönelik olarak yapılan yoklama usulüdür. Teşkilât yoklaması il başkanı, il yönetim kurulu asıl üyeleri, il disiplin kurulu başkanı ile o il çevresindeki ilçe başkanlarından oluşan kurul tarafından yetkili ilçe seçim kurulunun gözetiminde gizli oy açık tasnif esasına göre yapılır.

Teşkilât yoklamasında oy kullanacak teşkilât yetkililerini gösterir listeler, teşkilât yoklamasının yapılacağı tarihten en az 30 gün önce ilçe seçim kurullarına yazı ile bildirilir. Kesinleşen listeler yoklama tarihinden en az 25 gün önce Parti ve ilçe seçim kurulu binaları önüne asılmak suretiyle ilân edilir.

86.MADDE - ÖN SEÇİM

Parti Meclisince ön seçim yapılmasına karar verilen seçim çevresinde Partiyeye kayıtlı bütün üyelerin katılması ile seçim yapılır. Seçimlerde oy kullanabilecek partili üye listeleri, ön seçimlerden en az 30 gün önce ilçe seçim kurullarına kayıt defteriyle birlikte verilir. Kesinleşen listeler, ön seçimden 25 gün önce Parti ve ilçe seçim kurulu binaları önüne asılır.

Ön seçimde yetkili ilçe seçim kurulunun gözetiminde gizli oy açık tasnif usulü uygulanır. Genel seçimler için kabul edilen seçim çevresi, ön seçim için de esas alınır. Adayların eşit oy almaları hâlinde hangisinin bir üst sırada yer alacağına Parti Meclisi karar verir.

87.MADDE - ADAYLIĞA MÜRACAAT VE İZİN

Milletvekili seçimlerinde Partiden aday olmak isteyenler süresi içinde gerekli evrakları ile birlikte yazılı olarak Parti Genel Merkezine müracaat ederler. Yapılan müracaatlar Başkanlık Divanınca, yapılacak araştırma ve inceleme sonucuna göre değerlendirilir. Başkanlık Divanı değerlendirme sonuçları Parti Meclisinde görüşülerek durumları uygun görülenlerin aday yoklamalarına katılmalarına izin verilir.

Aday adaylarıyla ilgili inceleme, araştırma, değerlendirme veya gerek görülmesi halinde görüşme yapmak üzere Genel Merkezde; Genel Başkan tarafından belirlenecek üyelerden oluşan komisyon kurulabilir. Komisyon raporu Başkanlık Divanı değerlendirmesinde dikkate alınır.

İl ve ilçelerin yönetim kurulu başkan ve üyesi olanlardan görev yaptıkları yerden milletvekilliği ve mahalli idareler seçimlerinde herhangi bir görev için aday adayı olmak isteyenlerin, Parti Meclisi tarafından seçim takvimi de dikkate alınarak belirlenen tarihe kadar görevlerinden istifaları zorunludur.

88.MADDE - ADAYLIĞI KABUL EDİLMEYECEK OLANLAR

Parti yetkili kurullarınca haklarında kesin çıkarma kararı verilenler ve diğer partilerden herhangi birine adaylık başvurusunda bulunanlar ile il ve ilçe yönetim kurulu başkan ve üyesi oldukları ve görev yaptıkları yerden aday aday olmak istedikleri hâlde Parti Meclisi tarafından belirlenecek olan tarihe kadar bu görevlerinden ayrılmayanların, seçimlere ilişkin olarak Partiye yaptıkları adaylık müracaatları herhangi bir incelemeye tâbi tutulmadan reddedilir.

89.MADDE - MAHALLİ SEÇİMLER

Mahalli idare seçimlerinde adayların tespitinde, milletvekili aday tespiti için öngörülen usüllerden biri uygulanır.

Bu usüllerden hangisinin uygulanacağına karar verme yetkisi Parti Meclisi'nindir.

Büyükşehir ve il belediye başkanlığına aday olmak isteyenlerin aday yoklamalarına katılabilmeleri, Parti Meclisi'nin tasvibine bağlıdır.

İlçe ve belde merkezleri belediye başkanlığına aday olmak isteyenlerin aday yoklamalarına katılabilmeleri, ilçe yönetim kurulunun mütalâası alınmak kaydıyla il yönetim kurulunun yetkisindedir.

Parti Meclisi, il yönetim kurulunun aday yoklamalarına katılmaya ilişkin kararlarını değiştirebilir.

Parti Meclisi'nin bu kararı kesindir.

İl genel meclisi ve belediye meclis üyeliği için Partiye müracaat edenlerin aday adaylığı Partiye üye olsun olmasın, il yönetim kurulunun tasvibine bağlıdır. Parti Meclisi bu kararı değiştirebilir. Parti Meclisi'nin bu kararı kesindir.

Belediye başkanlığı ile belediye ve il genel meclisi üyeliklerine, görev yaptığı yerden aday aday olacak il ve ilçe başkanları ve yönetim kurulu üyelerinin adaylık başvurusundan önce Parti Meclisince belirlenen süre içinde görevlerinden istifa etmeleri gerekmektedir.

Belediye ve il genel meclisi üyeliklerine aday olup söz konusu meclislerin üyeliklerine seçilenlerin, seçim tarihini takip eden 15 gün içerisinde Partideki görevlerinden istifa etmeleri gerekir. İstifa etmemişlerse 15'inci günün sonunda herhangi bir işleme gerek kalmaksızın bu görevlerden istifa etmiş sayılırlar.

Mahalli idareler seçimlerinde aday adayları arasından belediye başkanlığı için bir, belediye meclisi için üye sayısı kadar il genel meclisi üyeliklerine ise seçim çevresi için teşkil olunan sayıda asıl ve yedek üye ayrı ayrı belirlenir.

Parti Meclisi mahalli idare seçimlerinde hangi usüle karar vermiş ise bunu, kanuni süreleri dikkate alarak önceden ilgili teşkilatlara ve yetkili Makamlara bildirir. Merkez adaylığı ile merkez yoklaması dışındaki aday tespitleri yargı denetim ve gözetiminde yapılır.

Parti Meclisi'nin mahalli seçimlerdeki aday tespitlerinde ön seçim usülüne karar verdiği yerlerde, ön seçimde oy kullanacak partili üye listeleri, teşkilât yoklaması usülüne karar verdiği yerlerde ise oy kullanacak teşkilât yetkililerini gösterir listeler, ön seçimlerden en az 30 gün önce ilçe seçim kurullarına üye kayıt defteri ve gerekli diğer belgelerle birlikte bildirilir. Kesinleşen listeler, ön seçimden 25 gün önce parti ve ilçe seçim kurulu binaları önüne asılır.

90.MADDE - SEÇİM İŞLERİ YÖNETMELİĞİ

TBMM ve mahalli idareler seçimlerinde adaylığa müracaatın şekil ve şartları, milletvekilliği, belediye başkanlığı, belediye meclis üyeliği ve il genel meclis üyeliği için aday tespitlerinin usül ve esasları ile seçimlerle ilgili sair konular, Tüzük hükümleri saklı kalmak kaydıyla hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

***ONBİRİNCİ BÖLÜM / PARTİ VE HÜKÜMET İLİŞKİLERİ**

91.MADDE - HÜKÜMET KURMA VE KOALİSYONLARA KATILMA

Hükümet kurulmasına, koalisyonlara katılmaya ve kurulmuş hükümetlerden veya ortak olunan koalisyonlardan ayrılmaya karar verme yetkisi Parti Meclisine aittir. Kurul bu yetkisini, Genel Başkana devredebilir.

Parti Meclisi'nin, hükümet kurma ve kurulmuş hükümetlerden veya koalisyonlardan ayrılmayı görüşmek üzere yapacağı toplantılara Parti Grubu Yönetim Kurulu üyeleri de katılır ve oy kullanır.

Hükümetten ve koalisyondan ayrılma kararı alındıktan sonra, en geç üç gün içinde partili bakanlar istifa ederler. Aksi takdirde partiden istifa etmiş sayılırlar.

***ONİKİNCİ BÖLÜM / KAYITLAR, DEFTERLER VE MALİ HÜKÜMLER**

92.MADDE - KAYIT VE DEFTERLER

Parti Genel Merkezi ile il ve ilçe teşkilâtlarında aşağıdaki defterler tutulur.

1. Üye kayıt defteri,
2. Karar defteri,
3. Kongre karar defteri,
4. Gelen ve giden evrak defteri,
5. Gelir ve gider defteri,
6. Demirbaş defteri,

Defterlerin kaç sayfadan ibaret olduğu ve bütün sayfaları ayrı ayrı olmak üzere, teşkilâtın bulunduğu yerdeki ilgili seçim kurulu başkanlığınca mühürlenerek tasdik edilir.

1. Üye Kayıt Defteri: Mahalle ve köy esasına göre partili üyelerin kaydedildiği defterdir.
 2. Karar Defteri: İlgili teşkilât kademesi yönetim kurulunun almış oldukları kararların tarih ve sayı numarasına göre müteselsil olarak kaydedildiği defterdir. Kararlar, oylamaya katılan üyeler tarafından imzalanır. Alınan karara muhalif olan üyeler, muhalefet şerhlerini gerekçeleri ile birlikte yazarak karar defterini imzalarlar.
 3. Kongre Karar Defteri: Kongrece alınan kararlar ile kongre tutanaklarının özetlenerek yazıldığı defterdir. Başkanlık Divanı üyelerince imzalanır.
 4. Gelen ve Giden Evrak Defteri: Teşkilât kademelerine ait bütün yazışmaların tarih ve sayı numarası ile kaydedildiği defterdir. Gelen evrakın asılları ile giden evrakın suretleri aynı düzenle bu amaçla oluşturulan arşivde saklanır.
 5. Gelir ve Gider Defteri: Parti adına elde edilen gelirlerin ne şekilde elde edildiği ve harcandığını, evrak tarih ve sayısı ile belgeleri belirtilerek birlikte gösterildiği defterdir.
 6. Demirbaş Defteri: Partiye alınan ve sarf malzemesi niteliğinde olmayan dayanıklı malların kaydedildiği defterdir. Partiye emanet olarak kullanılmak üzere verilen eşyalar bu deftere ayrıca kaydedilir ve iade edildiği takdirde listeden kaydı düşülür. Partiye ait demirbaşların eskime ve yıpranma nedeniyle kullanılmaz hâle gelmesi durumunda, ilgili yönetim kurulu tarafından düzenlenecek bir rapor ile kayıttan düşürülmeleri sağlanır.
- Yukarıda sözü edilen defterlerin dışında, parti organlarınca fayda ve lüzum görülen başkaca defterler de tutulabilir. Söz konusu defterlere ait bilgiler ayrıca elektronik ortamda da tutulabilir.

93.MADDE - MALİ HÜKÜMLER

Partinin gelirleri, bağlayıcı kanunlara ve amaca aykırı olamaz. Bu gelirler;

1. Tüzükte belirlenen miktarda üyelerden alınan en az 100 TL giriş aidatı,
2. Yıllık en az 120 TL üyelik aidatı,
3. Partili milletvekillerinden alınacak milletvekili aidatı,
4. Milletvekilliği, belediye başkanlığı, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliği aday adaylarından alınacak ve tutarı Parti Meclisince tespit edilecek özel aidat,
5. Parti bayrağı, flaması, rozeti ve benzeri şeylerin satış gelirleri,
6. Parti tarafından hazırlanan yazılı, görsel ve işitsel her türlü yayınlarının satış bedelleri ile üye kimlik kartları için alınan gider karşılıklarından ve parti defter, makbuz ve kâğıtlarının sağlanması karşılığında alınan paralar,
7. Parti tarafından tertiplenecek her türlü sosyal ve kültürel faaliyetlerden elde edilecek gelirler,
8. Parti mal varlığından elde edilecek gelirler,
9. Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olmak kaydıyla çeşitli kişi ve kuruluşların makbuz karşılığı yaptıkları bağışlar,
10. Devletçe yapılacak yardımlarından oluşur.

Parti üyesi, vermeyi taahhüt ettiği aidatın tutarını Siyasi Partiler Kanunu'na ve Tüzüğe uygun olmak şartıyla, kayıtlı bulunduğu teşkilât kademesine yazılı olarak bildirmek suretiyle artırabilir.

Aidatı tahsile yetkili teşkilât kademesinin yönetim kurulu, Parti üyesinin vermeyi kabul ettiği miktardaki aidatı ödeyemeyecek durumda olduğunu tespit eder ise, aidat miktarını asgari hadde indireceği gibi tamamen de kaldırabilir.

Parti üyesinin, aidatının bir kısmını veya tamamını ödememiş olması, kongrelerde oy kullanmasını veya delege seçilmesini hiçbir şekilde engellemez ve borçlu olması Partiden çıkarılmasına sebep teşkil etmez.

Anayasa Mahkemesinin denetiminden geçerek ibra edilen yıllık mali tablo, partinin resmi internet sitesinde ilan edilir.

94.MADDE - MİLLETVEKİLLİĞİ AİDATI

Partiye mensup TBMM üyelerinin ödeyeceği milletvekili aidatının tutarı ve Grup ile Genel Merkez arasında ne şekilde dağıtılacağı Parti Meclis Grubunda karara bağlanır. Ancak, bu aidatın yıllık tutarı milletvekili maaşının net bir aylığını geçemez. TBMM de grup kurulamaması hâlinde ödenecek aidat miktarını Parti Meclisi tespit eder.

95.MADDE - SATIŞ BEDELLERİ

Parti adına kayıtlı menkul ve gayrimenkullerin satışı yapılacaksa bunun kararını ve satış bedellerini Parti Meclisi tespit eder. Düzenlenecek diğer faaliyetler ile ilgili değer ve fiyatlar ise, Genel Merkezce yapılanlar için Genel Muhasip, il ve ilçe teşkilâtı tarafından yapılanlar için ise ilgili yönetim kurulu tarafından tespit edilir.

96.MADDE - BAĞIŞLAR

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, işçi ve işveren sendikaları ile bunların üst kuruluşları, dernekler, vakıflar ve kooperatifler kendi özel kanunlarına uymak şartıyla partiye maddi yardım ve bağışta bulunabilirler. Partiye gerçek ve tüzelkişiler tarafından aynı yıl içerisinde Siyasi Partiler Kanunu'nun kısıtlayıcı ilgili maddesinde öngörülen miktarı geçmemek üzere aynı veya nakdi bağış yapılabilir.

Parti, yabancı devletlerden, milletler arası kuruluşlardan, yabancı uyruklu kişilerden ve Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili maddesinde yazılı genel ve katma bütçeli resmi kurum ve kuruluşlardan, mahalli idarelerden, muhtarlıklardan, özel kanunla ve özel kanuna dayanılarak kurulmuş bankalardan ve sermayesinin bir kısmı devlete ait müesseselerden hiçbir suretle aynı ve nakdi bağış ve yardım alamaz. Bu kuruluşlardan mal ve hakların belgesiz olarak kullanılması ve bağışlanması kabul edilmez.

97.MADDE - GAYRİMENKUL ALIM

Partinin maksadına uygun gayrimenkul alım, satım, devir ve ferağına Parti Meclisi yetkilidir. Parti, maksadı dışında gayrimenkul alamaz. Partinin gayesi içinde olmak şartıyla sahip olduğu gayrimenkullerden gelir elde edilebilir.

98.MADDE - TİCARİ FAALİYET, KREDİ ve BORÇ ALMA / KREDİ ve BORÇ VERME YASAĞI

Parti, ticari faaliyette bulunamaz. Parti adına hiçbir surette, hiçbir yerden ve hiçbir kimseden dolayı ve dolaysız kredi ve borç alınamaz. Ancak, ihtiyaç duyulan hâllerde Siyasi Partiler Kanunu'nun 66'ncı maddesinin 1'inci ve 3'üncü fıkralarında gösterilenler dışında kalan gerçek ve tüzel kişilerden kredi ve ipotek karşılığı mal satın alınabilir. Parti adına üyelere ve diğer gerçek ya da tüzel kişilere hiçbir şekilde kredi ve borç verilemez.

99.MADDE - GELİR MAKBUZLARI

Partinin bütün gelirleri, parti adına elde edilir. Partinin bütün kademelerince sağlanan gelirler Parti Meclisince bastırılacak makbuzlar karşılığında alınır. Parti teşkilât kademelerine gönderilecek gelir makbuzlarının kayıtları, sıra ve seri numaralarına göre Parti Genel Merkezince tutulur. Parti teşkilât kademeleri aldıkları ve kullandıkları makbuzlar dolayısıyla mali sorumluluk taşırlar.

Sağlanan gelirin miktarı, sağlandığı kişinin adı, soyadı ve adresi ile makbuzu düzenleyeninin adı, soyadı ve imzası dip koçan ve kesilen kısımda yer alır.

Makbuzların asıl kısımları ile dip koçanlarında aynı sıra ve seri numarası bulunur. Makbuz dip koçanlarının saklanma süresi, Anayasa Mahkemesinin ilk incelemeye ilişkin kararının partiye bildiriliş tarihinden itibaren 5 yıldır.

100.MADDE - GİDERLERİN YAPILMASINDA USÛL

Partinin giderleri amaçlarına aykırı olamaz. Partinin bütün giderleri parti tüzel kişiliği adına yapılır. Siyasi Partiler Kanununun 70'inci ve Ek 6'ncı maddesine göre belirlenen tutara kadar yapılan harcamaların makbuz veya fatura ile tevsiki mecburi değildir. Ancak, bütün harcamaların Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen yetkili kurul ve makamın kararına dayanması şarttır. Şu kadar ki yetkili kurulca onaylanan bütçede ön görülmüş olmak kaydıyla bu fıkraya göre tevsiki mecbur olmayan harcamalar ile genel tarifeye bağlı giderler için ayrıca karar almaya gerek yoktur. Giderlere ait belgelerin saklanma süresi, özel kanunlarda gösterilen daha uzun süreye ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, kesin hesaba ilişkin Anayasa Mahkemesinin ilk inceleme kararının partiye bildirme tarihinden itibaren beş yıldır. İlçe teşkilâtının gelir, gider ve harcamaları azami beş ay içinde il yönetim kurulunca, il teşkilâtının gelir, gider ve harcamaları ise azami altı ay içinde Parti Meclisince incelenir.

101.MADDE - MALİ SORUMLULUK

Partinin yapacağı giderler, sözleşmeler ve girişeceği taahhütler, Parti tüzel kişiliği adına; Genel Merkezde Parti Meclisi, illerde il yönetim kurulu, ilçelerde ilçe yönetim kurulu veya bu kurullar tarafından yetkili kılınan kişilerce yapılır. Genel Merkez ile il ve ilçelerde parti tüzel kişiliği adına sözleşme yapılması ve taahhüt altına girilmesine ilişkin usûl ve esaslar Parti Meclisince tespit edilir.

Bu esaslara aykırı olarak yahut Parti Meclisince yetki verilmediği veya bu kurul tarafından sonradan alınan bir kararla onaylanmadığı takdirde, Partinin teşkilât kademelerinin yaptıkları sözleşme ve giriştikleri yükümlülüklerden dolayı, Parti tüzel kişiliği hiçbir suretle sorumlu tutulamaz; Parti Meclisi Kurulu, Genel Başkan veya Parti tüzel kişiliği aleyhinde takipte bulunulamaz. Bu takdirde sorumluluk, sözleşmeyi yapan veya yükümlülük altına giren kişi veya kişilere aittir.

102.MADDE - BÛTÇE VE KESİN HESAP

Partinin hesapları, bilânço esasına göre düzenlenir. Her takvim yılına ait bütçe ve kesin hesabın hazırlanması ile gelir, gider ve diğer muhasebe işlemlerine ilişkin usûl ve esaslar ayrıca düzenlenecek Muhasebe Yönetmeliği'nde belirtilir. Partinin Genel Merkezi, bağlı ilçelerini de kapsam üzere il yönetim kurulları ayrı ayrı her takvim yılı başında gelir ve gider tahminlerini içeren yıllık bir bütçe hazırlarlar. İl teşkilâtları hazırladıkları bütçeyi ait olduğu takvim yılından önceki yılın Ekim ayı sonuna kadar Genel Merkeze gönderirler. İl ve ilçe teşkilât kademelerine ilişkin bütçeler, Genel Merkezin bütçesi ile birleştirilir ve Aralık ayı sonuna kadar Parti Meclisince incelenerek karara bağlanır.

İl yönetim kurulları, bağlı ilçeleri de içine almak üzere her bütçe yılını takip eden Nisan ayı sonuna kadar, bir evvelki yıla ait uygulama sonuçlarını gösteren kesin hesabı hazırlayarak Genel Merkeze gönderirler. Kesin hesap cetvelleri ilgili buldukları bütçenin iç bölüm ve maddelerine uygun olarak düzenlenir.

Her teşkilât kademesi aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri Siyasi Partiler Kanununun 74'ncü maddesinde belirtilen tutarı aşan taşınır mallar, menkul kıymetler ve her türlü hakları bir liste olarak edinim tarihi ve finansman kaynağını belirtmek suretiyle kesin hesap cetveline ekler.

İl yönetim kurullarından gönderilenler ile Genel Merkeze ait olan kesin hesap cetvelleri Parti Meclisince yapılan incelenmeyi müteakip son şeklini alır ve karara bağlanır.

***ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM / DİĞER HÛKÛMLER**

103.MADDE - YÖNETMELİKLER VE GENELGELER

Bu tüzükte yer alan çeşitli konularda yönetmelik çıkarmaya Parti Meclisi, genelge ve benzeri

talimatlar yayımlamaya Genel Başkan yetkilidir. Genel Başkan bu yetkiyi gerektiğinde Başkanlık Divanı üyelerine devredebilir.

104.MADDE - GÖREVLİLERİN İLGİLİ MERCİLERE BİLDİRİMİ

Parti kongreleri hariç olmak üzere her kademedeki Parti organında, bu Tüzükte gösterilen bir göreve getirilenlerin ad ve soyadları, doğum yeri ve tarihleri, meslek ve sanatları, ikametgâhları ve nüfus cüzdanı örnekleri, mahallin en büyük mülki amirine seçim veya atamayı takip eden 15 gün içerisinde bir yazı ile bildirilir. Merkez organlarında görev alanlarla ilgili bilgi ve belgeler de aynı süre içerisinde doğrudan İçişleri Bakanlığına ve Cumhuriyet Başsavcılığına verilir.

105.MADDE - PARTİNİN FESHİ

Büyük Kurultay, toplantı yeter sayısının salt çoğunluğu ile partinin feshine karar verebilir. Böyle bir kararın alınabilmesi için teklifin, üye tam sayısının üçte biri veya Parti Meclisince yapılması gerekir. Fesih hâlinde partinin menkul ve gayrimenkullerinin tasfiye şekli, Büyük Kurultay kararında gösterilir.

106.MADDE - TÜZÜKTE YER ALMAYAN HUSULAR ve TÜZÜK DEĞİŞİMİ

Parti tüzüğü büyük kurultayda, en az 2/3 (nitelikli) oyçokluğu ile değiştirilebilir.

Bu tüzükte eksik olan ve/veya yer almayan hususlarda Siyasi Partiler Kanunu, seçim kanunları ile partiyi bağlayıcı diğer kanunlarda yer alan ilgili genel hükümler uygulanır. Kısmen veya tamamen tüzük değişikliğine Büyük Kurultay yetkilidir.

107.MADDE - YÜRÜRLÜK VE YÜRÜTME

A. Tüzük; kabul edildiği andan itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girer.

B. 14 bölümde yer alan 107 asıl, 4 geçici madde ve bir ek listeden ibaret olan bu tüzük hükümlerini Parti Meclisi yürütür.

***ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM / GEÇİCİ HÜKÜMLER**

GEÇİCİ MADDE 1.

Kurucular Kurulu; kuruluş bildirisinde yer alan Parti Kurucuları ile Parti Meclisi ve Merkez Disiplin Kurulunun asıl ve yedek üyeleri ve Parti Genel Başkanından oluşan kuruldur. Parti Kurucular Kurulu, Parti Büyük Kurultayı yapılanaya kadar büyük kurultayın bütün yetkilerini kullanan, görev ve sorumluluğunu taşıyan parti organıdır. Kurucular Kurulu, partinin tüzel kişilik kazanmasından başlayarak en çok iki yıl içinde ilk Büyük Kurultay'ı toplar. Parti Kurucuları, göreve başlama tarihini izleyen bir ay içinde mal bildiriminde bulunurlar. Mal bildiriminde bulunma zorunluluğu ilk büyük kurultay sonucu oluşan Başkanlık Divanı ile Merkez Disiplin Kurulu Üyeleri için de geçerlidir. Bildirimin verileceği mercii, Genel Başkan için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, diğerleri için Parti Genel Başkanlığı'dır. Bildirimlerin konusu, yenilenmesi, gizliliği ve cezaî hükümleri hakkında 3628 sayılı yasanın ilgili maddeleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 2.

Bu Tüzük uyarınca, üye sayısında azalma olan belde, ilçe ve il teşkilâtında yer alan kurullardaki üyeler, ilgili kademenin yapacağı ilk kongreye kadar görevlerine devam ederler. Üye sayısında artış yapılan kurullardaki boş üyelikler ise sırasıyla yedek üyelere tamamlanır.

GEÇİCİ MADDE 3.

Bu Tüzükte düzenlenmesi öngörülen yönetmelikler ile Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olup da Tüzüğe aykırı hükümler ihtiva eden yönetmeliklere ilişkin değişiklikler, Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde gerçekleştirilir. Bu süre içinde yönetmeliklerin tüzüğe aykırı olmayan hükümleri uygulanmaya devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 4.

Tüzük hükümlerinin uygulanmasına ilişkin tereddütleri gidermeye, olabilecek boşlukları

doldurmaya ve uygulamaya yön vermeye; Siyasi Partiler Kanunu, seçim kanunları, tüzük hükümleri ve diğer ilgili mevzuat çerçevesinde münhasıran Parti Meclisi'ne verilen yetkiler kapsamındaki hususlarda Parti Meclisi, diğer durumlarda Başkanlık Divanı yetkilidir.

***EK: TÜRKİYE DIŞINDA TEMSİLCİLİK ve/veya FAHRİ TEMSİLCİLİK AÇILABİLECEK YERLER**

AFGANİSTAN / Kabil

ALMANYA / Berlin, Bonn, Bad.Karishafen,
Aachen, Bamberg, Bilefeld, Bergnuestad,
Brakel, Bremen, Delmenhorst, Dortmund,
Düsseldorf, Duisburg, Essen, Hamm, Hagen,
Hamel, Hamburg, Hannover, Herford,
Helmstedt, Höxter, Kassel, Krefeld, Köln,
Münih, Neuwied, Ratingen, Solingen,
Stuttgart, Velbert, Viersen, Tutlingen,
Wuppertal, Frankfurt, Koblenz, Mahnheim,
Wiesbaden, Dresden, Leibzig, Göttingen
AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ / Los
Angeles, San Fransisco, New York,
Washington D.C., Miami
ARNAVUTLUK / İşkodra, Elbasan, Berat,
Tiran

AVUSTURYA/ Viyana, Innsbruck

AVUSTURALYA / Melbourne, Sidney

AZERBAYCAN / Bakü, Karabağ, Nahçıvan,
Gence, Suşa, Laçın

BELÇİKA / Brüksel, Anvers

BİRLEŞİK ARAP EMRİLİKLERİ / Abu Dabi

BOSNA-HERSEK/ Saraybosna, Mostar

BULGARİSTAN / Filibe, Varna, Sofya

CEZAYİR / Cezayir

ÇİN / Urumçi, Kaşgar, Turfan, Aksu, Altay,
Hoten, Pekin, Şanghay
DANİMARKA / Kopenhag
ENDONEZYA / Jakarta
FAS / Rabat
FİLİSTİN / Kudüs, Batı Şeria, Gazze
FİNLANDİYA / Helsinki
FRANSA / Paris, Strazbourg, Liyon, Basel,
Mulhause, Marsilya
GÜNEY AFRİKA CUMHURİYETİ / Pretoria
GÜNEY KORE / Seul
GÜRCİSTAN / Tiflis, Batum
HİNDİSTAN / Yeni Delhi
HIRVATİSTAN / Zagreb
HOLLANDA / Amsterdam, Rotterdam, Lahey
IRAK / Kerkük, Musul, Telafer, Süleymaniye,
Erbil, Bağdat

İNGİLTERE / Londra, Manchester

İRAN / Tebriz, Urmiye, Tahran, İsfahan

İRLANDA / Dublin

İSPANYA / Barselona, Madrid
İSRAİL / Tel Aviv
İSVEÇ / Göteborg, Stokholm
İSVİÇRE / Cenevre, Zürih
İTALYA / Roma
JAPONYA / Tokyo
KANADA / Montreal, Toronto
KAZAKİSTAN / Astana, Almatı
KIRGIZİSTAN / Bişkek , Celal-Abad, Oş,
Talas, Issık Göl
KIBRIS / Lefkoşe, Girne, Gazi Magosa,
Güzelyurt, İskele, Maraş
KOSOVA / Priştine, Prizren, İpek
KUVEYT / Kuveyt
LİBYA / Trablusgarp
MACARİSTAN / Budapeşte
MAKEDONYA / Üsküp
MALEZYA / Kuala Lumpur
MEKSİKA / Meksiko City
MOLDOVA / Kişinev
MISIR / Kahire
NORVEÇ / Oslo
ÖZBEKİSTAN / Taşkent, Semerkand, Buhara
PAKİSTAN / İslamabad
POLONYA / Varşova
PORTEKİZ / Lizbon
RUSYA / Moskova, St. Petersburg
ROMANYA / Bükreş
SUUDİ ARABİSTAN / Mekke, Medine
SURİYE / Şam, Halep
TUNUS / Tunus
TÜRKMENİSTAN / Aşkabat, Balkan,
Daşoğuz
UKRAYNA / Kiev, Odesa
ÜRDÜN / Amman
YEMEN / Sanaa
YUNANİSTAN / Selanik, Gümülcine, Atina